PRINCIPES

EN

FRANCOYS

OE xv
800

Exv
100

15
S. E. 800.

Note des pièces contenues dans ce volume.

1. principes en françois. ant. Denidel. 4°. omes D.
2. ant. martinelli epitoma seu regule constructionis. (1492) parisiis, alex. de mediolano . . . . . 4°. D. 659
3. Regule elegantiarum augustini Dati familiaris comment. declarate. (cum francisci Nigri expositione) a judoco chlichtoveo. parisiis, Denis Roce, ... 4°. omes D.
4. tractatus de orthographia (johann. carthusiensis) parisiis, ant. Denidel. . . . . 4°. omes D.
5. ars versificatoria Rob. gaguini. . . . . 4°. omes D.
6. fr. bapt. Mantuani de suorum temporum calamitatibus paris, Michel Lenoir, 1498 - - - - - - 4°. D. 878 ~~659~~
7. auli persii flacci satyr. cum comm. opus. (parisiis), michel Tholoze. . . . . 4°. omes D.

voir dans le Recueil 12e X. 308 Réserve (6e pièce)

Asrverlificatoria roberti gaguini

hic libellus de arte versificatoriâ videtur typis esse mandatus sæculo ~~xv~~ 16°. Epigrammia Gaguini præfixum in laudem artis impressoriæ videtur id designare. Gaguinus obiit anno 1502 hic autem nondum exhibetur ut mortuus.

riote du d.
Frevot

O.N.N. 5
H. 7420
P. 8172
Le Petit Laurens
(Sylv. 293).

BIBLIOTHEQUE SAINTE GENEVIEVE

¶ Ad libellum recognitum. Auctoris proloquium.

¶ Ne repetas iterum nostras pennosior edes
Accipe supremam non rediture togam
Quas praua multum preli vertigene sordes
Sustuleras. Nitro tersimus et latice.
Vade nec extimeas quos liuor deuomet angues:
Tam nitidus nemo est quem probet inuidia:
Nil geris obscenum. nec quo se bilis acerbet
Talis es vt prosis vel breuitate. Vale.

¶ Ad libellum suum. Roberti Gaguini Epigramma

AD: frustra obloqueris. Cenomani principis aulam.
Ibis. Abi: pulsa paruule tecta liber
I: Litus: Exigua q̄ q̄ sis veste togatus
Te bonus ad dominum ianitor ire sinet
Sobrius ergo meo dictamine verba repones
Et venisse humili nil verearis loco
Cernitur ingentes estu caldoris anhelos
Pertenui ceruos fonte leuare sitim.
Te comes illustris curis maioribus actus.
Perferet admissum gratius esse breuem
Ast forte errati si quis te maximus auctor.
Arguet. Assurgas et venerare senem
Dic te inter turbas inter molimina rerum.
Solliciti patris exiluisse domo
Sin contra obtrectet falsa grauitate susurro
Grammatis auditor vanus ineptus iners
Obsurdece. rudes nequeas vicisse relatu
Irrita responsis mens male sana furit
Ceu pecus a stimulo dum calcitrosa repugnat:
Ringit et ad plagas durat iniqua latus
Vlade benigna tibi successerit aura ferendo
Et ducibus superis te schola franca leget

¶ Lodoici xantoñ: Episcopi. Epigramma in. Roberti gaguini ordinis sancte trinitatis et captiuorum generalis precepta

QVi numeris certis tentas cantare poeta
Et vario musas vis celebrare pede
Gaguini precepta tene quibus orpheus vsus
Concinnit suaui pindarus atq̄ lyra
His maro tum heroas his pergama cantat homerus
Carmine lasciuo quecq̄ talia canit.
Iam scola parisia. Roberti dogma legunto
Carminibus viuat tempus vt omne tuis

¶ Simon recomadoris Angeriacus Lodoici xantonensis episcopi secretarius suo preceptori et magistro. Roberto. Gaguino ordinis sancte trinitatis et captiuorum generali. S. P.

Quos de arte metrica in lucē libellos emisisti illustris. Gaguine: sic cupida poematum iuuentus prendidit: vt quasi vno mille annox obuolutū latibulo thesaurū repperierit hos procul falso ꝛ beatissimos ꝛ apud se se preciosissimos habeat. Quonīā ita hercle p huiusce artis riuulos decurristi vt nichil quippiā nō modo tā latebrosū: archanūcꝫ fuerit quī tu. Lucetio palaz: sed et quotquot lapillos scrupulos ve peperit explo ratos strictimcꝫ numeratos scientissime tradideris. Inceps hancci ne graui ac multa sententia referta editionē: tum cōptam et nitidaz: tum diuo īgenij acumine elaboratā: haud in amenissimis eloquentie flosculis perpulchre expolitam effecisti. Rem profecto audētes iuuenum animos potentissime instructurum. Tandem qꝫ plurimo ac sublimi ingenio factum negauerit nullus compluscula huiusce disscipline priscorum auctoruz sententias. has rudem ꝛ incultum oēm nec vlla leuitate sermonem iaciētes illas assidua interse certatione dissidentes quasdam inextricabiles: haud enodatas: nōnullas vero (quod nō vnicus ipse arbitror) frigidissimas: mancū quiddā parturientes familiari te certuz habeo: ducente numine studiosus accuratiuscꝫ accumulās: et cōcinnitate. et suauitate. ꝛ sonantia et claritate et laude plurima: tuisipsis libellis sane tū vtilissimas: tū clarissimas pegregie describere duxisti vtilissimū. At qꝫ multo delectabili⁹ iudicarim et caste ꝛ recte numerandi moduz oēm examussim perdoctecꝫ designans vna ꝛ ludibundas quascꝫ camene veneres iucūdissime es amplexus. Quibus pro rebus cum felicissima iuuentus: cui non modico es adiumento cum firmi ac grauis iudicij multorum annorum etas decreuere: vt nec modo poetica dignitate sed eloquentie magnitudine super sis clarissimus. Ego vero tete quem ꝛ consultissimū preceptorē semper adiui et peritissimum michi magistrum selegi cumulatis honoribus pariter magnipendam. atcꝫ facundie tue fulmina inter illustres oratores veluti pertonātia: faciam haud mediocriter admirari: quin vel tuo nomini modulantissimum carmen gloriose ascripserim.

Vale.

¶ Simonis recomadoris. Angeriaci i libros eiusdē gaguiant de arte verificandi: Epigramma:

Quisqꝫ cupit numeros dulci cecinisse camena.
Te legat et quotiens id volet aptus erit.
Exorsus musas cantus modularis amenos
Et leto flore nobile spargis opus
Scrutaris riuos nichilum post terga relinquens.
Carminis vt doceas fugere quoscꝫ modos

Primus
Docta manus voluit metri variare colores
Quo tuus in multo surgit honere liber.

In laudem artis impressorie.
Roberti gaguini. Epigramma

HOc quotiens sumes lector venerande libellos
Artificum totiens sempet amabis opus
Quod cita vix poterat perscribere dextra quotannis.
Mense dat ars nec inest sordida menda libro
Pluris erat nuper calamo ruganda papirus
Quam modo pregrandis veniat ipse codex.
Noctulit inuentum felix germania terris
Artis et ingenij nobile scema sui.

¶Ad carolum de andegauia. Cenomanie comitem.
Roberti gaguini monasterij diuj. Maturinj. Parisien
ministri in libros de arte metrificandi prefacio.

QVe de conficiendis versibus inter domesticas sollicitu
dies ipe cõscripsi: ea preclarissime prĩceps ferme iultus
feci cõmunia. Nam solliciti hois et inter familiares, an-
gustias itavt nos obluctãtis de litteris aliqd accurati⁹
cogitare officiũ esse nõ potest. Et metri quidẽ ratio ab ijs quividerí
docti volũt ad inanam quãdam disciplinã tam pertinere iudicat q̃
si christiane religioni. et bene instituendevite esset ĩimica. Musas eĩ
et dulcia poemata: ex quib⁹ versificãdi industriã ꝓdiisse sibi psuase
runt: nõ aliter ac pestẽ aliquã execrãtur estimantq; carmĩa inuenta
quedã esse tm̃ lasciuientiũ auctorũ qui iampridẽ explosã illã deorũ
turbam falsis cerimonijs coluere. Quẽobrem siipse aduersus hu-
iusce hoĩm opinionib⁹ improbatã disciplinã mea scriptione attigis-
sem fecisse me petulanter aliqñ ptimui. Sed cũ diuinos hoies teos
maxime quos nostra fides primores habet poetici studij nõ igna-
ros quiimo fuisse scientissimos cognoscerẽ (Nã legislator et idẽ ꝓ-
pheta moyses nõnulla carmĩe cõscripsit Et litteratissimus fidei do
ctor paulus: dictis poetarũ suas epistolas refarciuit. Hieronimus
itẽ atq;. Augustinus summe sapiẽtie ꝓfessores suaue sonãtib⁹ me-
tris suos interdũ libros ornauerũt) Nos inq̃ dei hoies cũ michi p
ponerẽ ꝓclarũ in his artib⁹ quidda qõ iure expetí deberet ie esse pu-
tauí qõ fit: vt demetrica dictione hũcipe libellũ (q̃q̃ domesticis cu
ris plurimum impeditus aggressus sum conscribere. Eo presertim

tempore cū pauci admodū nostre etatis hoies per gallias nauarēt operam carminibus: Nā metri cōsummata ratio nisi sūmo ocio: cui⁹ exptes magnā vite sue partē cōplures esse scimus: cōparari potuit nunq̄. Idipm enī est qō ad eorū laudes et heroū clarissima lacinora primū deīde ad erudiendā plebē in cōpitis et theathris: ad repehēsionē improborū adhibitū fuisse auctores tradunt Quo genere usi sunt vetustissimi oīm poete. atq; idem philosophi. quib⁹ oīa fere versibus canere id est eloqui mos fuit Cantores enīz elocutores appellatos esse. Strabo geographus auctor est. Ad quem modum apud grecos. Empedoclem apud latinos. Varronē et. Lucretiuz nō obscuros auctores. Ciceronē addo: multa scripsisse. Quītilian⁹ asseuerat. Intellexere siqdē litteratissimi hoīes quecūq̄ metro scripta decore eēnt ea tum iucūda et breuia. tum memoratu facilia magis esse. Proinde rē quā nō ignobilem diuini auctores putauere. q rebus fortiter gestis eternū splendorē affert. q diuinos ritus exornat. hūanos mulcet affect⁹. q domi forisq; suis ē oblectamēto cultorib⁹: tuo noī dicatā esse voluimus. Cū certe ex frācis pricipibus vn⁹ es q cū litteras ames tibi. pfecto sacet musaꝝ chor⁹ qō de lyno. Vir. cōmemorat debeat assurgere. nēpe qō doctrine sp iuigilas q sapiētis hoīes foues ⁊ extollis ad sectāda studia lrārū exsuscitasti q̄ plurimos. Quibus si modo breue hoc nostrū opusculū tua lectōne dignū estimabis icitamēto quoq; fueris pmultis ad eam disciplinā cognoscendā cuius ignoratione. preclaris francorum rebus obscuritati forsitā accessit. Itaq; hoc nostro labore quid dignitatis illustriores poete habeāt. iucūde cognosces. Ad multiformes quoq; versus pure elegāter. et concinne cōponendos. via magis ac magis erit planatior. Qua semel⁊ūtes sublimi igenio iuuenes eos spōte sua vates imitabūtur quos et sue peregrine gentis hystorias vltra gestorū fidem diuinis carminibus celebriorīs reddidisse. vehementer admiramur. Sed iam ne huiusmodi studiorum cōsideratio nos longius suis cōmodis alliciat. institutum aperiemus. Cuius i partes tris distributio a nobis posita est. De metri itaq; noīne atq; diffinitione. deq; litteris et syllabis primariis ipsius metri partib⁹ de syllabarū natura iniciūt erit. Pedes deīde q̄bus velut plaustrū rotis carmē. pmouetur eorūq; originē et constātiam. quidq; in versu preter rectas artis preceptiones liceat. percurremus. Postremo carminum genera. que in vulgatoribus latinis auctorib⁹ lecta sunt cum eorum exemplis studiosius subiungemus.

De nomine et diffinitione metri.

Latina dictio duobus omīno generibus absoluit̄ psa ⁊ carmine. Illa nūeris laxa fluit liberior Hoccertis pedib⁹ ad

diffinitū ordinē cōstans: volubili gressu procedit. Priorē sapiētissimos quosq; decere nemo litteratus ignorat. Poetis altera quodā mō peculiaris relicta ē. Siue q; ipsi nūero delectati certis habenis distineri: q̄ ab eo qō primū dicēdi genus inter sapiētis fuisset discedere maluerīt. Siue q; alius: vt in reliquis artibus oībus videmus. aliud est oronis studiū insecut⁹ tanq̄ cuiq; ingenio esset a natura distincta facultas quedā nec artes oēs: nec dicēdi genera ad singulos peruenire potuissent. Id aūt gen⁹ qō poeticū esse volūt alij carmen alij metrum: quidā versum nōnulli numeros appellant. Carmen nō a carmente (vt scripsit. Cremonensis) originē ducit. Quippe cuius vsus longe ante fatidicam mulierē preceſſerit. Sed ideo carmen vocant: q; cantibus sit aptum. Metrū/sed id grece/qz certis mensuris dimensum est. Nam metros greca dictione mensuram seu dimēsionē (vt. Quintilianus ait/significare dicūt. Versum: quia artificiosis q̄busdaz flexibus vertit facile z leuiter euoluit. Numeros: q; rationabiliter in numerū pedes sint congesti. Unde. Vir. in buc. Numeros memini si verba tenerem. Et Oratius. Numeris fertur lege solutis Et filelfus ad Piū. ij. pon. max. Si tibi pro nūeris nūeros fortuna dedisset. Moneret capiti tāta corona tuo id est si pro carminib⁹ fortuna tibi carmina rependisset Est aūt versus siue carmē siue metrū siue numerū appelles: certis nūeris pedib⁹: tēporibusq; artificiose obligata et vt cū aurium atq; animi oblectatiōe cani possit ordinata ex dictionibus pedum successio. Cuius vt singulas patres annotemus: elemētorū. syllabarūq;: z dictonū ratio habēda est. Aliter enī nisi harū rerū cognita natura: ad carminis elegantiā quenit nemo.

De numero litterarum.

Litteras q̄bus ad oēm oronē latinaz vtimur. Micostrata carmētis euandri mater inuenit nūero q̄dē sexdecim. a b c d e g i l m n o p r s t u. Postea vero reliquae ad xxi. ex grecis ascite sūt. f k x y z. Q. vero posteriores latini q̄siere Alie sunt pterea littere sed duplices: quas ad grecanicas tantuz dictōes ortographi: id est recti scriptores accōmodāt ph. ch. et th. Quarū oim qīquidē figure vulgatiores habētur: de noibus z potestate eaz breuiter aliq̄d dicā Ordo vero arem quā scribimus: michil opus est

De nominibus litterarum.

Litterarū quedā vocales sunt q̄daz semiuocales. Alie mute alie liq̄de noiant. Preter vocales quinq; a e i o u. reliquae sunt cōsonantes oēs ꝓptereā q; nisi cū aliis litteris: id est vocalibus iuncte: vocem nō reddunt Vocalib⁹ suus est per se son⁹ q̄obrez avoce quā sepius efficiūt id nomen acceperūt. Inter quas a. z o. robustiore sono efferūtur Relique exilius tinniunt. A quidez

et o facile nunc corripi nunc produci queunt. Et i. rarius. A. in mediis syllabis anceps et varia in postremis nunc corripit. Y t u. cū sint vocales: vocalibus tñ apposite sua aliqñ dignitate relicta: consonantes fiunt vt ianus. ieiuniū. iocus. iuno: vapor venus. vita. vultum vulnus. Est interdum etiā u. nullius potestatis cum post q. aut g. vocali sibi subeūte interponit. vt quater. quinquenniuz: quotus. quum lingua linguosus. qua preceptione germani fere oēs abhorrent. in oībus enī huiusmodi vocabulis u. seruant integrū. Post s: quoq; e. vel a. subsequente interdum euanescit. qō per simphonesim et synalipham fieri existimatur. vt suetus suadeo. Y aūt tū in prima tum in media syllaba vocali preiuncta vnī cōsonantis potestatem habet: vt iupiter. Interposita vero vim ꝺduplicat: vt maiestas. aio aiunt. Qō verū est in primariis dictionibus: nam in deriuatis aliter est vt biiugus: quadriiugus quoz prima syllaba si sequens i. duplici esset potestate: breuiari minime posset. Virgilius in decimo. Tum pallas biiugis fugientem rethia preter traicit. Idem in eodē. Quadriiuges in equos aduersaq; pectora tēdit. V. item sibimet antepo nitur et fit consonans. vt vultur. vulgus. vulnus.

De semiuocalibus.

Semiuocales idcirco appellamus. l m. n. r s z x. q; a vocalibus oriūtur z in seipsas exeūt. z dimidiū habēt (vt inqt diomedes) potestatis vocaliū. Itē l. si finit syllabā plenū hz sonū. vt in his dictōibꝰ liquet aīal. sol. fel. si in eadē dictōe geminat: exilē vt illido. mediocrez cū primo loco apponitur vt liuor lego. M. dictōi postrema affert surditatē: vt templū plūbū Si preibit. erit sonātior vt mauors murmur. R purgatiore est sono in fine vocabuli vt nomen numen. Et quocūq; loco eam statues nō erit icōcinna. R si frequēter iterc urret. nō leuiter adaurescit p̄cessione tamē mutaz pro more subsequentiuz vocaliū horridior erit aut mitior. vt attramentū. prelium. prior. probrū. trutina quas dictōes aliam alia rauciorē: aut liquidiorē sonū reddere: docta auris p̄cipit facile: Sepius geminata. r canina est. S non iniuria contortam atq; inflexam figurā accepit. Serpētiū enī sonum reddit. Mā sine sibilo qui serpentum vox est non pfertur: quare non crebro adhibetur. Et vetustissimi quidem vates illam interdum elisisse de versu scripsit diomedes allegans illud lucillij. Infantibus paruis.

De mutis.

Mute sūt q̄ alterī liquide z quidē vocalis terminātur exitu Et cum latinum aliqō forte vocabulū finiūt obscure sunt vt: b. c. d. f. g. k. p. q. t. Harū enī singule. f exceptai e. finiūtur. Quāobrē antiquiores grammatici f. semiuocalē esse voluerunt

quos nō sequitur priscianus. cuz in f. latina nulla dictio terminetur B. cum p. z ph. affinitatē habet: atq; inter illas mediū quendā sonū facit aliqdq; aspiratōis cum ꝓnunciaꝫ obtinet. C tenuis ad modū est et lenis. ideo cum g. vicinitatē habens pro ea sepe ponit. z itē g. pro c. vt ligurgus ꝓ licurgus: gurgulio ꝓ curculio. caius ꝓ gaius. D. aspirationē oīno respuit ideo media videtur inter t. simplex z th. En uero ab eo qđ est theos: deus dicimus. Ad finem etiam dictionis posita a sono t. perparum differt. vt apud. F. a quibusdam digamma appellatur fuitq; ab eolibus (vt scribit. Tortelius) ad nos derivata et in locum ph. reposita ꝓximū tū somnū habet cum u. cōsonāte. Nam fulgus pro vulgus et serfus pro seruus antiqs dixisse testatur priscianus quā pronūciationē germanos etiam quosdam etate nostra habere vidimus G. tenuissimo est sono: et cum c exili: cunq; ch. aspirato cōmunicat aragne enī pro arachne: gnosia pro chnosia proferūt complures. K. et q. frustra oīno latini habent. Nam eandē vim prorsus cum c. obtinere auctores scribunt. Quāq; nōnulli sunt qui kartago et karolus et kalēdas cum k scribi volūt. Sed hoc ad carminis rationē nichil interest in qua re mollitudinē vel asperitatē vocis et toni spectamus. Q tamen pinguiorem q̄ c sonum reddere multis placet. Ideoq; latinos eam inuenisse confirmant voluntq; quum si tempus signat cum q. scribere debere. Ph. cum in dictionibus grecis scribitur. vt laphite phebus: pressus inter labia pronunciatur. H diminuendi augēdi ve flatus causa suscipi solet. Neq; tā littera q̄ aspirationis nota ab grāmaticis esse phibeꝫ. Ad litterā enī vel syllabam celerius aut tardius promouendā parū potestatis habet versidici propterea auctores parui illā faciunt nisi forte cuz ad consonāte poni debet. Nam si a consonante que aspirari solet eam dimouebis: exilior fiet dictionis sonus. vt cremes chremes cristus christus. Nam vt est apud. Aulum gelium in noctibus actícis ī his verbis lachryma. sepulchrū ahenū. vehemens. inchoo. heluor hallucinor. honos. honustum. veteres litteram vel spiritum h nullam ob causam posuerunt nisi. vt firmitas et vigor vocis intenderetur. X. que ex grecis littera est: semiuocalis dici non irracionabiliter potest: Nam a vocali incipit desinitq; in sonum suuz. dicimus enim ix: Estq; duplex potestatē habens geminate s. pro cs. tamen atq; gs. positā fuisse. Plinius affirmat vt gregs. pro grex. et apecs. ꝓ apex. hac. vt Quintilianus ait. tam carere potuim⁹ q̄ si non quesissemus Y. quam. Pitagoras fertur inuenisse loco i vocalis prorsus habeꝫ Sed accōmodabitur solis dictionibus grecis ītueniturq; ad ꝓductionē et breuiationē anceps vt in his vocabulis cyp̄ssus syria. Eāq; psilon greci vocant quā nos exilem vel leuem possumus appellare

L.a grecis mutuati nobis sumus q̃ aliquãdo simplicis s. aliquando duplicate potestatẽ hz: vt gaza. matrizo. zethus Nec cũ iis sentio qui eam anseris sibilo ꝓnunciant Semp enĩ crasse et robuste sonat

De liquidis

LIquidas vocãt l.m.n.r.s. Quibus vis est si eas muta ꝓponit añcedentẽ vocalẽ ancipitẽ reddere. hoc est vel corripe vel morari. Corripere dico: si vocalis sua natura breuis est vt verbi causa pater: cui⁹ ꝑma syllaba recto casu corripit. Persius Magne pater diuũ ꝛc. In obliq̃s cuz liquidã accipit anceps est Ouidius de fastis lõgã fecit Februa romani dixere piacula patres. Et itẽ in heroidibus vno versu variã esse demonstrat Jam patrẽ: famulosq̃ patris lucẽq̃ timebã. Alioqui si ꝓducta est vocalis: mutare eã nõ licebit q̃ vero n. ꝛ s. muta sibi coniuncta. vocalẽ faciãt cõmunẽ: non satis placet alexandro q̃ neutrã liquescere scripsit Cerũ aliter priscianus sentit atq̃ torrellius qõ verũ esse ex auctorib⁹ videri licet. Ouidius in decimo de trãsformat. Piscosamq̃ guidõ: grauidãq̃ amathũta metallis: Hic enĩq̃ ꝓinnctio cũ breuius sit: tñ ꝓpter g: et n: q̃ in vocabulo guidon sunt: non longatur. Nec a. ante sc. in hoc versu. Oratij: producit: in primo ser. Linquimus insani rudentes premis scribe. quod esse propter mutam et liquidam constat.

Quare singule littere cõsiderãde sunt.

HEc de litteris q̃ ad carmis rationẽ ptinẽt paucis admodum cõmemorauim⁹ attentissime cõsiderãda erũt: vt cuiusq̃ littere vis ꝛ potestas nõ ignoretur. Mã vt i corporibus elemẽta: ita ĩ syllabis et dictionib⁹ littere oĩno sunt prime. Que vt fuerint interserte: ita sonore aut absone erũt. Atq̃ in fidib⁹ q̃ admodũ alia alij itercurrẽs harmoniã temperat ita ĩtertextura litterarũ et syllabarũ cõcursu dictionũ quoq̃ interpositõe ꝛ situ accedit carminibus sonoritas ad quã ois versuũ cura est accõmodãda diligenter. Propterea nõ parũ ꝓderit nosse q̃cunq̃ de his ab illustrib⁹ grãmaticis ꝓcepta tradũtur. Quãq̃ iudicio eruditarum auriũ plura de his sentiri: q̃ aliqua ꝓceptõe denotari ꝓssũt Quisq̃ enĩ optime doct⁹ et cõsuetudine bonor auctorũ delinitus q̃ littera sonorius: que absurdius: que crassius aut exili⁹ sonet: facile iudicabit. Cuius rei qui iudiciũ facere nesciet: neq̃ itelliget q̃s in dictionibus clarior sit aut raudicior sonus. respõsum accipiat: quo irrisum quendã agresti aure hoiem a probo Valerio. Aulus gelius inoctis bus actícis tradit. Ille enĩ cũ de aure cõsulẽda multa iam a probo nichil intelligens audisset. Moli ĩquit igitur probus laborare vtruz istorum debeas dicere vrbis an vrbes. Nam cuz id genus sis. qõ video vt sine iactura tui pecces nichil perdes vtrum dixeris.

Primus

¶ De syllabis

NUnc de syllabis dicem⁹. Dō vocabulū ex grecis ad nos traductū cōprehensionē vel cōnexionē significat Unica tñ littera syllabā interdū facit interdū dictionē vt singule fere vocales a.e.i.o. Syllabā ꝓpterea dicim⁹ esse vnā vel plures cōsertas subvna voce atq; accentu litteras que in diuiduo spiritu: absq; itersscissione vocaliter enunciari possunt. In quo illud aīaduertere debet carminū scriptor delectū quendā syllabis ī esse ita vt internoscat alias asperas esse vt crux.trux.trans alias leues: vt lana.luna alias sublimes ⁊ sonoras. vt facilitas magnitudo alias retorridas. vt hic hec.hoc.quod cōtingit ꝓpter finalē in eis mutam alias barbaras. vt gaza.geza alias greculas: vt zenō quasdam duras vt ignotus alias molles vt edes. Igitur syllabas ois cōsiderare oportet quo accentu grauine an acuto seu circūflexo proferantur. quo item spiritu aspero an leni. His enim rebus accentu dico et spiritu facilius sonoritatem percipiemus: vt verbi causa. Cum iocundum quidam canit. Virgilius dactylis frequentiorib⁹ vtitur q̄ illi volubiliores sunt. vt in buccolicis.

Phillida mitte michi meus est natalis yola
Cum faciam vitulam pro frugibus ipse venito.

¶ Quo item tpis et fluxu ⁊ spacio syllaba effertur cōsiderare nō omittemus: quotq; cōstet elemētis Nam si plusq̄ littera tris syllaba cōprehendet aut plusvno tpe efferet ea semp erit producta. Ultra vero litteras sex nunq̄ cōplectitur vt stirps. Que oīa non ignorare ad metriatq; orationis cōmeditatē cūducent. Paruī enī aut multi temporis syllaba carmē ꝓmouet aut morat̄. Propterea syllabarū quantitatē cognoscere perneccessarium est. quod nūc aperiem⁹.

¶ De quantitate syllabarum in generali

SYllaba omnis: aut breuis ē. aut longa: aut anceps siue communis. Breuis alias natura facit alias cōsuetudo. Naturā hoc loco esse arbitramur. aptitudinē quande syllabe vt correptevel producte dicatur. Nam que breues aut longe natura sunt ea forma manent apud omnes auctorts. vt amor vanus. Latina autem consuetudine vocalis ante vocalē ab altera syllabatim discreta breuis est. vt meus. Sed fio et que ex eo dissylaba sunt cōtra. atq; dictōes grece in quibus precedēs vocalis producta sepius inuenit. vt eolia yonsum thalia. In noībus item possessiuis per grecam deriuationē vt typhoeus. retheus. lerneus. pegaseus. dicteus. thebe⁹. troia trisyllabū. Dius. dia. aer. itē producūtur. Aio vero verbū est bissylabū in quo i. semp est cōsonans: nisi in secunda et tertia persona p̄sentis temporis numero singulari. vt ais. ait. Ora in. i. ser Certe nescio q̄d

ecrese velle loquí te alebas mecuz. Idem in eodem. Felicē alebas tacitus. O quidem aduerbium quando anteponitur dictōnib⁹ vocatiuis a vocali incipientibus breuis est. Virgilius in buccolicis. Te coridon o alexi. Alioquī producit. Horati⁹ in primo car. O cpsidiuz dulce decus meū. Virgilius in primo eneidis. O pater o hominuz rex diuūqz eterna potestas. Et O vtinā. Conptum quoqz habem⁹ in pleziſqz dictōnibus latinis. priorem vocalem neqz separarí neqz breuem esse. Sed vel abiicí: vel cum altera coire. et subito quasi accentu proferrivt dij dijs. ij. ijs. deinceps pinde. debīc: deest. deerit deerāt. cui huic. suauis. suetus. suadeo. In interiectōnibus etiā vocalis antevocalem separatím atqz producere enūciarí scimus Vir: in. vij. enei. Eboe bacche sonans. In genitiuis quoqz nominū ius habentibus i. est anceps. vt nullius. vnius. Sed alius semper pducitur alterius vero breuiat Genitiui quoqz et datiui noīm ante inflexionis. vt canicies. canicíei. e penultimā productā habent Est etiā apud. Staciū in quo i. ante vocalem longatur. vt templa litie dabis Natura est ea quā supra diximus. Positio est cū vocali subsunt due consonantes vel vna quevim habeat gemine consonantis: vt mōs. pōs. gaza duxi traxi. Igitur syllaba posteriozis verbi si a cōsonāte incipiet et precedens in consonantem termīabit: hec ipsa p positionem producta erit. vt si ad dominus sequit venit: nus que breuis ē propter sequētem u. consonātem pducetur Due tamen consonantes ad capud dictionis posite: vocalē que precedētē terminat dictionem raro pducent. Virgi. in georgicis. Caua flumina crescūt Et sequit Feruetqz fretis spumātib⁹ equor In primo siquidē exemplo va breuis syllaba ppter f. z l. sequentes cōsonantes nec in secundo qz coniunctio correpta ppter f. z r. producitur. Apud Iuuenalē tñ breuem syllabā pductam nō in dissimili loco reperies: Et acre malū sepe stillantis ocelli. ppter st. enī vltimā aduerbij sepe produxit Itē i satyra. Stemata quid psunt. Occulta spolia zplures de pace triūphos. a ppter sp. suppositas cōsonantes producitur. qz item breuis coniunctio apud. Vir. in vij eneidis propter duplices posteriores cōsonātes longata est. Spiculaqz clipeiqz ereptaqz rostra carinis. Itē in. xij Ensemqz clipeūqz zrubre cornua xpe Dipthong⁹ ois lōga est Nā dipthōg⁹ syllaba ex integris vocalibus cōcreta vt ae oe. au zeu. que nusqꝫ breues: nisi ad eas seqtur vocalis habentur. Quo casu licebit eas corripere Vt insule yonio in magno quare qui dipthongos de structura auferunt ab recta scriptione deuiāt et syllabe quantitatem abscondunt. Nam quacūqz dictionis parte dipthongus erit: tum producte: tum robuste efferri debebit:

¶ De ancipitibus syllabis

Ommunes syllabas intelligimus: quas correptas modo modo ꝓductas prõnũciare poterimus. Primũ quidẽ anceps est syllaba cuius vocalẽ muta ⁊ liquida ĩ eadẽ dictione subsequunt. Vt agri. vafre tenebre. Cuius exẽpluz supra positũ est. Reddit item indiferẽs syllaba: cũ ꝑcedẽs dictio exit in cõsonantẽ ⁊ sequẽs aspiratione hz capitalẽ. Cui⁹ preceptõis exemplũ hoc cõe ex. ix. enei. Virgi. affertur. Terga fatigamus hasta. Sepius tñ cõtra iuenies. Statius in. v. Mos datus heu segnes potuit ne vltricia grais virginib⁹ ibi enĩ tus añ heu positũ e breue. ꝓducit vero ĩ hoc versu. Moꝛs fera per hoiem totũ sibi subdidit orbẽ. Fit etiã anceps syllaba cũ s. alicui ꝯsone ꝑposita vocalẽ supra se excipit vt apud. Virgi. in. v. Hortat. Mnesteus. Scio tñ q̃sdã dicere e. aliqñ interponi a poetis vt dicãt menestei⁹. Adducit ad hoc ex fortunato exẽpluz beda. Ordinibus varĩis alba smaragdus inest. Et itẽ ex sedulio. Aduenĩat regnũ iamq̃ scz illud. Sunt tñ qui volunt s. capitalẽ abici. Sicut in hoc lucani versu. Terga sedẽt crebro maculis distincta smaragdo in hoc vltimo vocabulo dicũt s. in scandendo remoueri. Quẽ modũ apud lucretiũ ⁊ alios veteres videre licet. Varie etiã sunt atq̃ indifferentes cõplures syllabe prouariozuz auctozũ vsu. vt apud. Virgi. i. enei. Cõnubiũ cuius vocabuli secũda syllaba correpta est hoc metro: Cõnubio iungã stabili propriãq̃ dicabo. Est longa apud eundem in iij. Pyrhin cõnubia seruas. Item rudentes. Virgi. in geoꝛ. Quo minus obtruncant ferro: grauiterq̃ rudentes. ꝛc. Eandem dictionẽ in suo fonte. Persius ꝓducit. Pecuaria rudere dicas. Sed nos lõge nimis progrederemur si cũctas ancipites syllabas nostro iungeremus instituto Quo circa vt lectuz fuerit apud idoneos auctoꝛes ita et dicere et scribere suaserim.

¶ Alia de quantitate syllabarum preceptio

Sed vt certioꝛe quadã via ad dinoscẽdum syllabarũ mẽsuraz ducamur quãta sit vnaq̃q̃ vocalis: principio. medio. et fine dictionis posita pro earũ ordine breuissime scribemus si tñ pauca q̃ ad cõmunem hanc preceptionẽ conducunt prius memoꝛauerimus. Syllaba ois aut se sola: aut cum aliqua iuncta profertur. Si sola longa erit vt iam dixim⁹: vel dipthõgo vt aut: prae: haud: heu: hei. Vel cõsonarũ cõcursu: qõ positionem appellamus: vt ast: est stirps. Aut natura: vt sto. a. e. de. se. cõ. dis. nõ. Aut syncopa. vr ahvach. audit fumat. munit: ꝑ audiit: fumauit muniuit. vt prisciano placet. Est quoq̃ syllaba natura breuis. vt nec: vel: aut propter mutã et liquidam subsequentẽ: vt bilibris. Si vero cũ aliã syllabã ꝓnũciabim⁹ ex primariis dictõnibus quãtitas scõarũ repetẽda erit. Nã deriuate voces sequuntur fere semper leges primarũ ex q̃bus nascũtur. Oõ ĩverbis

maxíme líquet. Jtaq; quãta erit vocalis ín secúda pſona verboꝝ idi catiui moꝺ nũero ſingulari tãta ꝓdurabit ín tꝑibus que hinc directe formabũtur. Prime enī ſcꝺe et quarte cõiugationis verba ín huiuſ; modi ſcꝺa pſona vocalẽ longã habent. Tertia vero ediuerſo breuez: Ab amas enī doces et audis. dicímus amamus amatis amabã ama ui amauerã: amabo ama amato amatote amarem amare. Docemus docetis. docebaz: docebo docebímus docebitís. doce doceto. Doce tote docerẽ docere. Audímus auditís audiui ín q̃bus media ſemper producit ꝛ ín hunc modũ cetera vno dũtaxat excepto .i. do qꝺ vbiq; a breuez hz níſi ín his cõpoſitis reddamus addamus: dedamus brez uiat autẽ ín reliq̃s. Jn tertia cõiugatione eadẽ fere tꝑa breuiabím⁹. vt a legís dicímus. legímus legitis vbí ſecunda ſyllaba breuis eſt. Jn ꝑterito vero pfecto idicatiui moꝺ. qz vocalis cõmutat ꝓducte ſe cundã ſyllabã ꝓferím⁹: vt legebã legebam⁹. Aliis tꝑib⁹ corripím⁹ vt legerez. Qꝺ verum erit item in paſſiuis. vt amaris amare docerís docere audiris audire. Notandũ ꝓpterea eſt quãq; vocalẽ eandem eſſe per oẽm verboꝝ flexũ qualis ínicio incremẽti fuerit hoc eſt cuz ſupare verbũ ſuũ primariũ occípit. vt ama amatote. Et preterito itẽ perfecto cetera tꝑa inde naſcẽtia eſtimare poterím⁹. Nam ipſius et formã et quãtitatẽ obſeruant. Que enī in vi: ſyllabam: ſí: pſi: xí: xígi: pi. mí. mi. ꝛ di. preteritũ mittũt ea oĩa longã habẽt ꝓxime precedẽ; tem ſyllabã. vt amauí fleuí petiui audiui riſi. repſi. cepiveni. emi. dixi legi delegi vídi ſedi. Sed bibi. dedi. dedidi. reddidi. ſteti fidi. ſcidi tu li peperi. dedici. pepuli. tetigi. cecidi tam a cado q̃ a cedo ortũ. Nã vt eſt apud priſcianum cedo qꝺ diphthongum in prima ſyllaba habet illam in preterito mutat pepigi. pupugi. et que hinc deriuantur bre; uia ſunt. Ex his quoq; ſupina atq; ꝓticipia naſcentia eam ipſam legẽ tenent. Nam ſi a longis: longa: ſin contra breuia erunt. Preterea q̃ ab inſequẽtibus verbis oriunt q̃o. cieo. ſino. ſero lino eo. do ruo. reoꝛ ſto agnoſco cognoſco. Quorũ preteritũ et ſi partim in vi exit: ſupina tñ q̃ inde prodeunt ꝓticipia preter ſaturus et ambitus breuiantur. Tertia quidẽ pſona eiuſdẽ preteriti perfecti nũero plurali: longã ſp habet penultimã ſyllabã. vt amauere amauerũt audiuere audiuerũt Jn eodẽ vero ꝑterito imus ſemp correptũ legi. Sed in ſum et volo ſemp ímus ꝓducitur. vt velimus ſim⁹. Jn quib⁹ duob⁹ verbis eorũ q̃ compoſitis u: breuẽ i aut ſepius ꝓductã inuením⁹. Dicímus enī; ſitís velitis: nolitis. aſſitis poſitis prima í. producta. Aſſumus volu mus. nolumus poſſumus ſcꝺa ſyllaba correpta. Sunt item tria pre terita triſyllaba q̃ propter p. ꝛ. t. geminatũ producuntur. Repperí. rettuli. reppuli. quibus non eſt forma eadez in ſupino quoníam in eo nec p. nec t. geminatur.

De J ín compoſitis dictionibus.

Erit item aīaduertēdū in dictionibus cōpositis.i.litterā que mediā dictione interuenit correptā esse tibicē.ibidez et vbiqz exceptis.vt oīpotēs lanificiuz tubicē:qō a tuba dicit illud supius a tibia.Diuero i cōpositione,producit.vt diligo digero dirigo.Disertus tñ trirmo.et grece dictō nes quedā breuiātur.Oratius.Fecūdi calices quē nō fecere disertū Qui ī primo metha.Hāc deus et melioritē natura diremit.Biaūt corripit:Galterus de gestis alex.ī primo.Seruos contēne biligues Virgi.in.x.Cōsidunt tectis bipatētibus.Sed de cōpositis atqz de riuatisdictionibꝰhoc aīaduertēdū est quasdā pre se ferre suā originē Alias vero īmutatis seu cōcissis elemātis occultius et plattebras e suo fonte deriuari et priores quidē fere semp similes esse suis initiis posteriores sepenūero dissimiles.Priamides eniz noualia iocūdus relicta sua origine primas syllabas producunt.Fit nāqz ex priamo priamides a nouus noualia iocūdus exioco.vel suuo et inde iucun dus.Ediuerso vero aruspex.arista nato natas deiero.peiero.ofella. humus innuba ,pnuba.dicax.fatidicus veridicus:et similis nascen tie noīa breuiātur licet ex longis tracta sint.Earū enī primaria sunt aro areo.no.iuro.offa.humo.nubo.dico. que longas habent anteri ores syllabas.Itemvoco.lego.rego.sedeovireo:suas deriuatōnes non sequūtur Vox enī lex.rex sedes etvis ex qbꝰ noībus illa gignun tur longa sunt.Nolim tū quisqꝫ michi succēseat qꝫ ex noībus verba primiciari scribam.Hoc lōge ante nos voluitvarro: qui in libris de lingua latina non a medicando.et suendo.sed a medicina et sutrina medicū et sutorem deriuauit.Et recte sane.Nam ex substātia id qō nomē significat:fluxū et actionē verborū accidētia ,pficisci negaue rit nemo.Conuiciū aūt non a vicio vt deduxit.Cremonensis.sed a voce protrahitur.Est enī cōuiciū quasi cōuiciū.cum inter dissidētes sublata voce contenditur.Seu neqz ouo quod est exultantis gestus et minus est qꝫ triumpho ouum formatvt idē.Cremonensis scripsit Opportunus aūt quod ab oportet ductū volunt multi ,ppter gemi num p ,producit primā.Nascitur enī a portu et ob prepositione.Sed alia multa supersunt quorū quātitas a primitiuis suis diuersa ē.quo rum meminisse longum esset Quare illis postpositis de quibusdam p positōnibus tantam dicemus q diuerso plerūqz prolatu nunciari so lent.Nam ex pro.cōposite ditcōnes si:a procul orīri videbuntur cor ripiant.primā cuiusmodi sunt ,puectus.pronepos.,pfugus ,pcella. proteruus.,ppheta.,pphanū.profundum.,pfatus profusus ,pfiteor proficiscor.prefestū.profecto.procurro.probatꝰ profectus.Hoc tñ vltimū Siluius in quinto corripuit.Hinc ,pfectus equo postqꝫ in te prelia notā.Accepit vocē ꝛc.Sin nichil ad procul pertinebunt a ca

pitē. producentur. vt proficio. prodeo. proluo. proteruus profero profligo. proficio. Ab autē ob ad. de. in. pro. re. et sub cū verbo iacio composite siue verbū ipsum tryssillabū erit.. vt abiicit deiicit obiicit adiicit iniicit proiicit. reiicit. subiicit. siue quadrisyllabuz. vt abiicio: obiicio. adiicio. pducūtur. Hoc enī pacto apud auctores frequēti⁹ esse cōperies: cū tñ huiusmodi trissyllaba sunt: ea varia quātitate eē docuit cremonensis. Sed cū productionē exemplis firmet debreuitate tm̄ duo verba adicit et subicit. ex statio achillis refert. inops. vt arbitror exēplorū. Quippe q̄ i huiusemodi forma rara sūt nec sine figura apponātur. Reice vero apud. Virgi. i bucco. breuiat Titire pascētes a flumie reice capellas. vbi quītus ē pes pceleumaticus.

¶ Annotatio de propriis nominibus

De propriis quidē noibus hoc tenendum sentio. Si a claris auctoribus celebrata erunt debere nos illa a sua quātitate non mutare. Nam que spectat semel aucoritate digne scripta sunt ea pprio arbitrio innouare: vicio datur. Sin vero nusq̄ posita inueniantur quātitas i illis obseruetur que cōpositioni vocis quadret que res iudicio eruditarū auriū relinquēda est. Nam vt. Tulli⁹ inquit. voluptati aurium morigerari debet oratio.

¶ Epilogus.

Hec igitur que gñali quadā precep tōne a nobis dicta sūt: qm̄ interdū aduersa videbuntur ijs que postea scribimus attētius cōsiderāda erunt: ne cū ad specialiora lector deueniet: ea q̄ superioribus preceptis cōtinentur seorsum nō refricuisse nos calūniet Nichil enī necesse ē multa regulati exīere q̄ semel atq; ad plenū i gñe dicta sunt. Quēobrē dictōes q̄ dipthōgo positōne aut lōga seu breui vocali p origenē pducte sunt aut breues vniuerse ex p̄cedētib⁹ ānotatas pene oēs relinqm⁹ quarū recta scriptio ex ortographie preceptis pēdet. Nūc ad vniuscuiusq; vocalis quantitatā demōstrandā quo ad tam late patens et cōfusa res pati potest accedamus

¶ De A in primis syllabis pducta

A Prel. m: n: et s. in primis syllabis pducit Inuenit tñ i his dictionibus correpta alo. malus adiectiuū. calo grecū verbum cū significat palus fala. palam. salū. falernus. alius aliquādo talētum. aluta aliptes. caligo verbum. Et in obliquis huius nominis sal. Clamis amo. fames amurca. camera camelus. famul⁹. amicus tamē. cano. canis. anas. anus. anhelo. manus. animus anima. maneo canopus. sanies. quasi basis. asinus. casa faselus

¶ De A in primis syllabis correpta

Est ipsum quoq; a pre b: c: d. f. g: p: r: t: z u in primis syllabis correpta preterq̄ in his vocabulis pabuluz tabes scabidus

strabo.labes.fabula.labor.verbū. Et in futuro īdicatiui modi hoc verborū.flo.sto.for.et no.Bachus.trachus.dacus acer.acris placo graculus.facūdus.machina.Et ī oblīqs huiꝰ noīs pax. Hyacīthus anceps est.Clades.spadix.radix.traduco.suadeo.rado.trado gradiuus.vado.gades. Saphirus quā dictionē nō ponerez nisi ab alexādro quoqꝫ esset apposita.Nam greca est et per ph.scribi debet Srages saga.vagina stragula magalia.vagio.lagana.pagus.fagꝰ. pagina. Et plaga ꝑ vulnere apulia.lapa.crapula.papilio.rapa vapulo pape.papo.napus.areo.carex.varica naricia.varex narix.pareo.glarea.carica.hara pro altari.carus.clarus.rarus Et ad hunc modum terminatis dictionibus.Saturnus.vates.latus adiectiuū laterna quattuor qō t.duplici scribit natura.fatū atria quaternꝰ ater mater.crates.crater matura.Statim et platea varie ponūtur. Mauis.mauors gnauus.pauo.gauisus.auia prauus.dauus claua.clauus.clauis flauus. ¶ De A in mediis syllabis ꝑducta: A In mediis syllabis prec.g.t.u.ꝑducitur Sed pelagus ꝓtra Jtē abauꝰ.tritauꝰ.huiusqꝫ cōpositōis et deriuatōis noīa.

¶ De A in mediis syllabis correpta.

A Pre.b.c.d.f.l.m.n.p.r.s.t.u.breuiat.Sed nomīa in bilis et in bundus: culū amē talis exeūtia: si deriuata sunt ꝑducūtur:vt venerabilis letabundus cenaculū.canalis. tuuamē gestamen. Producuntur quoqꝫ hec.Cloaca.opacum.et obliqui qui ab ax veniunt. vt limax limacis fallax fallacis Cicada priapus sinapi qō donato teste in i.exit Binariꝰ.ternariꝰ et huiusmōi origis noīa Et oblīq noīm terminatoꝝ ī ar.deriuatiē speciei vt torcular sotular qō an latinū sit nō satis scio ꝓter nectaris cesaris.bostaris et asparis Parnasus.omasū agaso.Achates socrates.nostrates.tholosates et similis deriuatōis noīa Et oblīq noīm ī as exeūtiū si tñ ī atis gtō finiūt vt calamitas calamitatis ¶ De A i vltimis syllabis A In vltimis syllabis nisi ablō casu veniat aut vocatīo noīm ppriꝝ in as vt eneas andreas: nisi ītez ī his dictōibꝰ post ea preterea interea antea qua et in his aduerbiis: vna frustra.vltra. et in hac ꝓpositione Ꝫ et in scda psona īperatiui mōi verboꝝ prīe cōiugatōis nūero singulari fere sp corripit Noīa aūt greca. vt malea. tegea ꝑducūtur Statius in.iiij.theb. Montegea nō ipsa deo vocat alite felix. Cyllene. Hec hoc tñ a poetis nostris sp obseruat: vt apud eundem statium. Te nemea tibi lerna.comas lariſſaqꝫ supplex. Numeralia vero nomina vt triginta ancipitem habent quantitatem

¶ De E in primis syllabis producta.

E Pre d l n s t u.ꝑducitur his vocabulis tm̄ exceptis: fedeo medeor:meditor:medulla.medusa et eiusmōi polisyllaba ꝑ

ter ſedulus:et ſeditio:cedo item ꝛ edo cum vnū dic.alterū comedo ſignificat. Velut velim.gelu ſcel⁹.celer.melos.chelis melior elicō Feneſtra penit⁹.penates.pen⁹.tener.teneo venio.teneor bū genus gener.ſenex.venus.venīa Metallū fretū meto.veto.metuo.getes retro peto vetus.thetis ꝓ achilis matre petaurus Juue.in ſatyra plurima ſunt ſuſcine ꝛc.An magis oblectāt animū iactata petauro Corpa: Et martialis. Quā rota trāſmiſſo totiēs impacta petauro. Eſt aūt petaur⁹ is q̄ per circulos ſe totū tanq̄ volās imittit. Leue breuis ſeuerus.leue cū ſignat planū vl nitidū Vir. Ille inter veſtes

Et leuia pectora lapſus De E in p̄mis ſyllabis correpta.

Pre.b.c.f.g.m.p.q ꝛ r.niſi in ſequētibus dictōibus breuiat Thebe:gleba:nebrida. Et in obliq̄s huius nois plebi. Fecundus:vecors:ſeculuz:ſecurus:mechus:ſet⁹us:echo Et ī obliq̄s huſ⁹ nois fex.Lego.gas.dego:tegula:regina:regula. Et in obliq̄s horuz noīm rex et lex.Semē:emulus:femina:demū:nemo:eminus ſemita:ſemis:ſemiſſus.Sepe cepa:repo:ſepio. Et in preteritis pfectis et pluſq̄ pfectis huius verbi reperio qō fit ꝓpter p.geminatuz vt dictū eſt. Nequā et q̄ dipthōgos habēt. Cerulus:heres:feralis: hereo:ſeres populi:mereo:cera:ferīū:ſeroeruca ceronia erugo erigone.nerus:ſpero et pero peronis:qō eſt calciamentū ruſticū Vir. in vij.enei. Nudus tegit altera pero:a quo peronatus Perſi⁹. Nauem ſi p ſcat ſibi peronatus arator.

¶ De E in mediis ſyllabis producta.

Pre b.c.d.l.m.n.t ꝛu.in mediis ſyllabis lōga profertur Quā tñ p̄ceptōez he dictōes nō obſeruāt.elleborus ꝛ he rebus therebint⁹ Seneca. Andromede:melchiſedech ꝓ priū nomē hebrei hois Eſſeda Abimelec:hebreū nomen Angelus grecū vocabulū. Que ideo excipim⁹.quia iā vſu pene latina facta ſunt Herem⁹ alemania:vehemēs get⁹ſemani hebraicū vocabulū ꝛ obliq̄ huius nois hyems Hebenus iuuenis helena. grece mulieris nomē Anxietas pietas Et noia huiuſmodi forme. Ametiſtus temetum et obliqui ab etis formati.vt ſeges ſegetis ſegeti preter agnetis.lebetis locupletis.magnetis.quietis

¶ De E in mediis ſyllabis correpta.

Ante f g p r ꝛ s.poſitā: niſi ī his ſubſcriptꝰ vocib⁹ corripies cethegus.trigeſta.lagena.p̄ſepe Statera ſeuerus pſeuera. auſterus galterus chimera.galerus megera machera crathera panthera hyberus Et in oībus in rium (vt miſterium) definitis.Que tñ nunc correpta.nūc ꝓducta legunt Obliquivero huius nois mulier varie ponuntur.Mathesis diuinatio.Freneſis anceps eſt.

¶ De E in vltimis ſyllabis.

A In vltimis syllabis ptercꝫ sexto casu noim quite declinati t vocatiuo casu ꝓprioꝛ noim in es exeũtiũ Et in aduerbiis q̃ a noie p ꝓuersionem de o in e deriuant vt iusto a iuste Et in his monosyllabis dictõib⁹ pre.de.me.te.se t ne cũ signat nõ itẽ cuꝫ effiteriectio fere.ferme.sepe.fame.quare hodie.affabre et pulchre. Et ĩ grecis noib⁹ in e definitis.vt ꝓgne.nerine.breuis est semp. Dispthõgatis ẍo dictõib⁹.vt dictũ est:et ĩpatiuo scõe ꝓiugatõis vt doce talia est forma Fame quoꝫ qõ a fames ĩflectitur e producit

¶ De I in primis syllabis ꝓducta..

I Pre d f l m r s t u.frequentius producit a qua tũ ꝓceptione has dictiones exemptes inuenies Fides quidẽ vidua.ideo. idolatra:idoneus bidẽs tridẽs fidis video triduũ Et idẽ neutri generis Cifus Philomena hilaris chilindrus.filix.milium.cilix.libris.pilus.pila pro ludo.ciliũ.tilia sileo siler silex siligo Thimus simus nimis imẽ simul imago simulo similo similis sinus lino tinea cinis sine minus minor minaris minister: lyra musicũ ĩstrumẽtuꝫ.pyrus mirice.vireo.et que inde nascuntur. Et obliquos huius nomis vir. Tisana. miser Obliquos huius nominis nix niuis

De I in primis syllabis correpta

I Pre b c g p q t.Breuiat. sꝫ excipiunt infra scripte dictões tibia.viburna hibernus tribula fibula scribo liber adiectiuuꝫ et cum ꝓpino ponitur Ibis auis libo libũ sibila vibex Et in futuro horũ verborũ eo t queo: et in eoꝛ preteritis impfectis ibã nequibã Spiculum dico vicus vicenus tricenus. Trica vel trice ficedula a ficu enim venit auis quedã est sic appellata qꝛ ficus edat liciuꝫ mica sicut picus ficus ico variatur. Viginti fligo bige figo stigo frigus frigeo pige et obliqui huius noĩs strix. Rippa vipera stipo cippus stipes Liquor liqueris et que ex eo formãtur tẽpora Mitor clitelle itur titan titillo psitacus italus qõ vsu atqꝫ auctoritate vtentiũ pro ductũ permanet phiton pitasma Et horuꝫ noĩm obliqui glis glitis lis litis et dis ditis vita vitis ritus mitis

De I in mediis syllabis producta

I Pre q t u nisi in his vocabulis siliqua t ninive ĩ mediis syllabis producitur.

De I in mediis syllabis correpta

I N mediis syllabis p b c d f g l m n r s t t.corripit Sed ĩsup positi vocabulis ꝓducit In noĩbus in bilis exeuntibus q̃ a quarta cõiugatõe veniũt vt audibilis sensibil' Amic⁹ lectica vmbilic⁹.apric⁹:lorica caic⁹.vesica.formica pudic⁹ vrtica postic⁹ Et in obliqs noĩm adiectiuoꝝ in ix finitoꝝ.vt felix felicis pnix pernicis Itẽ in obliqs hoꝝ noĩm fenix.mastix.lodex Et noĩm in ix femini gñis.vt matrix matricis Nominavero ꝓpria in icus desinẽtia

frequẽtius ꝓducũtur At si nõnulla quadrati ꝑferri ꝯtra possevide
buntur. nisi sint frequãtata magnis auctoriꝫ licebit ad metri com⁊
moditatẽ formã illi ꝫ ponere. Hoc quoq; loco ẽ sciẽdũ noĩa in cu⁊
la desinentia corripere i. ante cula. his exceptis cuticula et canicu
la ⁊cornicula Primivocabuli hoc exẽplũ habes ex. Persio i saty⁊
ra. Rem populi tractas. Semp et assiduo curata cuticula sole. Se
cũdi testis est. Ouidi ꝫ de arte. Nec graue tẽpus ad est. sitiẽsq; cani
cula tardet Posteriꝛis. Ora i eplis. Grex agit plumas moueat cor
nicula risum Coronides. atrides. titides. pelides. abidos. cõsidero
desiderii. formido. cupido. libido. auriga. q̃drige. caligo fuligo. ru⁊
bigo. siligo. ozigo. prurigo. tẽtigo. castigo Quitilis sextilis Et i noi
bꝰ neutris in ille formatis. vt sedile. monile. ouile. missile. Tñ facile
gracile: agile. humile. simile. aq̃tile. venatile. sutile: corripiũt. Exi:
lis. subtilis. asq; lũ. aprilis. hostilis senilis. iuuenilis seruilis. suilis ꝓ
ducũtur Ad illud videas noĩa in ilis finita ante lis i. longã hr̃esia
noĩbus deducũtur. vt a sene senilis vno excepto pariꝰ Neutriꝰ quo
q; gñis noĩa in ile posita hãc formã sequũtur vt cubile Et ea q̃ pau
lo superius dixiꝰ illimis sublimis. Et in noĩbus in imẽ desinẽtibꝰ
que ex quarta coniugatione fiunt. vt munimẽ blãdimẽ. rudimẽ He
rinnis. ciminum. caminus catinum. festino supinum. ꝓpino salinũ.
Et in noibꝰ deriuatis i inus positis: vl vulpiꝰ. quirriꝰ. iugurtiꝰ
Ea tñ noĩa q̃ g ante huiusmõi terminationez hñt corripiũt i. añ n. vt
olea. gina. fagina Uir. i buc Oñ tibi pocula ponã fagina Itẽ geor.
i. Trudit e sicco radix oleagina ligno Ceterũ q̃ bissus adamas bom
bix hyacintꝰ ⁊ametistus formãt. breuia sunt. vt bissiꝰ bõbiciꝰ hya
cintinus ametistiꝰ. In noibus q̃q; in tinus cadẽtibus si a primitio
referũt t. ꝓducũt i: vt matutiꝰ a matuta Uir. in vii. enei Nec miꝰ
eneas se matutiꝰ agebat Sin non corripiũt: vt sero serotinus cras
crastinus Uir. in i. geor. Si vero absolẽ rapiduz lunasq; sequentes
Ordine respicies nunq; te crastina fallet. Hora In noibꝰ itẽ in ina
formatis. at pruina. ruina katherina. carolina Preter mutina, ser
pina. femina In obliq;s in sup noim in in. finitorũ vt delphin delphi
nis Obstippus delirus papiꝰ saphiꝰ lapis butyrũ cuius mediam
breuẽ facit Cremonẽsis Anchises gaulsus paradisus paracliſis ⁊
in huiusmodi forme noibꝰ Heremita leuita margarita Et inhorũ
similibus noĩbus q̃ vel locũ vel personam significant Sunamitis
polimita lechitꝰ achonita cothitus Hermaphroditꝰ tersites quiri
tes auritus mellitus turritus Et similia horum vocabula sumpta
ex nomine preter seruitꝰ et ãbitus In quibꝰ tamẽ deriuatio est spe
canda diligẽter Et preter aduerbia i itus posita vt funditus litris⁊
pitus In nominibus ex verbis tertie et quarte cõiugationis natis.

que initum supina mittũt vt mugitus rugitus auditus queritus: sz parcitus aliam formã habet. Obliqui quoqz noim in is desinentiuz:

vt samnitis a samnis De i in vltimis syllabis.

IAd finem dictionis posita semp lõga est: pterqz in his dictionib⁹ tibi. michi. sibi. quasi. et nisi. Ubi vero et vbi et q ex his fiunt vt sicubi idiferẽtia sunt In dictõibus itẽ grecis casus vocatiui inuenit. correpta vt thebai. Stati⁹ in vltio thebai. O michi bissenos multũ vigilata p annos Thebai. Et vir: in buc. Te corídõ o alexi trahit sua quẽqz voluptas. Ouidi⁹ de trãsformatis ĩ primo. Dic themi qua generis damnũ reparabile nostri. Arte sit. Idẽ de fastis Idibus est anne festũ geniale perẽne Mõ procul a rippis aduena tibri tuis. Quodverũ esse tunc intelligendũ est. cum talis vocatiuus a nominatiuo in is breuem vt amarillis fizito descendit. In dictionibus item grecis ipsum i. i Datiuo casu reperitur correptũ. Statius achillei. Palladi littoree celebrabat cyros honorũ. Forte diem. De o in primis syllabis pducta.

OPrebdgmts: pducitur Sed inde excipies infra positas dictiones Obes. obest. oberã Et reliqua que ex sum forma: ueris que positionem nõ habẽt. vt obsum. Soboles obesus globus. pbus pbo. pbrum. scobis Et obliquos hui⁹ nois scrobs. Modus. modo. odor. odio modius fodio Toga rogo. rogus. Homo. omasum. dñs. domus. comes. como. coma. glomus. homo. domo stomachus comedo omitto. prometheus. Rosa prosa. pseuca. quod pauperũ et mẽdicorũ tuguriolũ significat posuit et iñ genita.

De O in primis syllabis breuiata.

OPrecsluqrtu: remotis subsequẽtibus vocabulis sẽper in p̃mis syllabis corripit. Procerus. ocior iocũdus cochitus foca. ociũ poculũ oculo Et obliqui huius nois vox. Profugio pfero. prosuz Sed q̃ de pro supra scripsi uns ea nõ negligas. Moles. proles solor. olim: colyphia bolet⁹ solus polipus: prolixus. stola colo. colas. solẽnis. solers. nolo Et in obliquis huius nois sol Pono. non⁹. zona pone. none. conus. dono. domũ. donec. conor. pronus Tofus opilio. sopio. popul⁹ arbor copia. copulo. copula. quoqz Chorus vẽtus coram. oro. thorax. noram hora. ore. coralus. lorus. gloria. Sorex morus. floreo. Et in obliquis horũ nom os oris. mos moris quorum et hic horum. Poto quotidie. totus. notum. votum protenus. t in obliquis nominũ genitiuos in otis ponentium vt sacerdotis nepotis. Cõpos et impos suam deriuationẽ sequuntur et sunt breuia. Prouidus ouum prouincia prouenio et inde prouentus.

De O in mediis syllabis producta.

Opre nstru: nisi in his dictionib⁹ in mediis syllabis lõgabit. Sardonix. Sardanapalus dyaconus sindonis vascones britones Et inoibus exon deflexis q̃ locoxvel psonarũ ꝓpria sũt: vt symon symonis babilonis q̃q̃ in his multa varietas est apd auctores Vir. in buc. Pastorum musaz damonis z alphesibei. Idē in eodē Aut halconis habes laudes aut iurgia codri. Itē Juue. Hic bone pcusso mugire agamẽnonia credit. Itē Statí⁹ in. x. theb. Amphion eq̃tes noctẽvigilataq̃ castra Ab on enī lõga necesse ẽ genitiui terminationē ꝓduci. Dō cõtra apd eundē Statiũ reperit Et caligantē lõgis yxiona giris Dui. item primo de transformatis. Feda lychaonie referēs cõuiuia menſe. Et enī ex lychaon nomẽ possessiuũ corripuit. Nõ facile propterea certam quis in huiusce nominibus preceptionē afferet nisi ex grecismo sit. Nam apud grecos o duplici est figura. Unum quidem nostro non ipar et vocat omicron. i. minus vel parũ vel breue. Alteruz dissimile et quasi geminatum: hoc modo oo. dicitur omega: id ẽ magnum. Arbitror propterea in noibus grecis on in positiõe nominatiui habentibus hanc varietatem quantitatis ĩueniri Cui⁹ rei nõ fero legem aut iudiciũ: grecismatis nesci⁹ his ipse vocabulis vtorita vt auctores vsos esse cõperio. Cõpotus aptota q̃ greca ẽ dictio In propriis noibus si o super u. forte acciderit vt clodoue⁹ ludouicus quẽ lodoicũ dici quidã volũt: quãtitas seruet q̃ visa fuerit ad elegantiam quadrantior. De O in mediis syllabis correpta.

Opre b c d g l m p q r t r. breuis est. producetur tñ in quas annotauimus dictõibus. october. Et in datiõ et abltõ numeri pluralis horũ noim ambo et duo. In oblicꝫ itē noim in or exeũtiũ vt velox velocis Herodes et in oblicꝫ hui⁹ nois custos. Et in ijsque inde ꝓueniũt vt custodia. In noibus itē q̃ a gogos greca voce derivant: ysagoge synagoga: q̃ diuturno vsu latina pene facta sunt Amomũ. Europa. esopus pirop⁹. canopus. In noibus q̃q̃ in orus definitis: vt sonorus. Et in oblicꝫ noim terminatox in or. pter oblí quos hox noiz arbor. memor. castor. equor marmor. Quox quãtitatez sequunt noia ꝓpria in or teriata. vt hector nestor Et in derivatiua corpus vt bicorpor. Et in oblicꝫ horũ noim decus. femur robur: ebur. iecur. De O in postremis syllabis

OMisi ex monosyllabis dictionibus erit aut datiuũ z ablñ terminabit: aut in istis aduerbiis tãto quãto sedulo suisq̃ silib⁹ pterq̃ mõ ꝓ volũtate scriptox habet. Excipiẽdas tñ puto grecas dictões. vt dido mãtho calipho sapho. De u ĩ pris syllabis ꝓducta

Upre c d f g m n s t z u. producitur. Has tamẽ dictiones excipe. Lucerna ducẽti cucumeris. Et oblicꝫ horũ dux nux z

crux. Rudētes sudes. rudis. pudet. studeo. rudo est indrñs. Pugil fugio iugum: tuguriū Cumulus humilis: humus tumulus numer⁹ Cuneus tunica curules. murena furo nurus Susurro pusillum Lutuz puto veter cutis vti vtinā puteus puteal vter⁹ rutilo futur⁹ vti

De U in primis syllabis correpta. (ca fluuius pluuia.

ORe b l z p. in primis syllabis u. corripit Sed inde excipies Rubigo pubes bubo tuber suber vber bubalus nubes nubo. Cuius hec composita breuia sūt ꝓnuba innuba. de quib⁹ supza dictū est. Uligo. fuligo: mulus: gulo: pupe: pupis: cupa: iupiter qꝫ vocabulum duplici p. scribendum esse contendunt multi. Stupa: vpupa: nuper. rupes: pupillus: Pupilla anceps est.

De U in mediis syllabis producta.

UPrec d g m n r s et t. in mediis syllabis si hec vocabula exemeris ꝓducet. Uolucer: educo: Obliqꝫ hui⁹ nois pecus pecudis. Sanguisuga. Et obliquos hui⁹ nois cōiunx. Incolumis cōtumax: autumo: Purpura et verba in rio exeūtia: vt esurio: mersurius: lemures. Et obliquos noīm in ur finitozum vt guttur ligur. Arbutus: confuto'

De U in mediis syllabis correpta.

UPre b l et p in mediis syllabis breuis ē: his vocabulis dū taxat exceptis Saluber: getulus: adulor: curules torcular

De U in vltimis syllabis

In nullis dictionibus latinis u. in calce dictionis correptuz inuenies. De consonātibus ad exitū dictōis positis.

b In dictōibus latinis nunqꝫ erit extrema. In peregrinis vt belzebub. iacob breuiabitur:

QProducit nisi in istis dictionibus lac. hic. qñ est ꝓnomē nec et donec qꝫ tñ in hoc carmine est ꝓductū. Donec aspirante deo conatib⁹ egris. Sed apꝫ. Ouiꝫ. de tristib⁹ ꝑmo corripit Donec erā sospes tituli tāgebar honore. Et in tertio geor. Uir. Donec humo tegere ac foueis abscōdere discūt. Audiui quosdā dicere fac īperatiuū a facio debere corripi qꝫ ita esse non affirmo.

OSemp erit breuis: vt apud ad r in exteris quoqꝫ. vt dauid abiud. eliud.

l Correpta est: preter nil sol. In peregrinis dictionibus. vt michael. tanaquil sepenumero producetur,

MAut precedit vocalem r tunc abiicitur aut ad eam ꝯsonās subsequitur et positione producitur aut in extremo versu collocatur et potest esse anceps.

Producta erit Sed in dein an. tamen. forsan. forsitā. videē.

u breuiātur. Noīna itē latina q̄ genitiuū corripiūt: vt nomen

numē brēuia sunt. Actūs itē grecus in an. in en. in in. ⁊ in on. termīa tus: cuius gtūs noiatiuū nō excedit Juuenalis in satyra penultima Quis nescit volusi bithinice qualia demens Egyptus portenta co lat crocodilō adorat Jtē Lucan⁹ i. ix. Quis fata putaret. Scorpiō autvires mature mortis habere. De grecis vero dictōnibus. vt mē non. synon agamennon. nichil certe proferre ausim. Nam earum dictionū apud auctores nostros varius est vsus. Jnuenies tñ i huiusmodi grecanicis vocabulis n. interduz remoueri Statius in primo achilł Conclamāt danai stimulat q̄z agamēno volentes. Eandem q̄z interdū ad extremū iungi et eam ꝓduci vt ꝓ pluto pluton. Vir. vij: enei. Odit ⁊ ipse pater plutō. odere sorores. Quod fieri arbitror: qz huiusmodi dictiones: mēnon: antiphon apō grecos in on exeūt: ad nos vero tradūcte n. abiiciunt. vt dicamus antipho macedo. ꝓ anti

Bīsi is monosyllabis dictionib⁹: vt (phon macedon. fer: cur: fur: Et i his vocabulis ether. crather: gadir. abadir hiber. celtiber. q̄ duo noia ab hiberus veniunt aer. par. īpar. breuiat. Ex monosyllabis q̄q̄ hec correpta sūt ꝓ. fer. cor. ⁊ vir. et ea

Sq̄ēadmodū singulis vocalib⁹ adiū⁹ (que iñ formauerſ git ita diuersū ꝓnūciatōis hz modū. As enī i latinis dictionibus raro iuenit correpta. vt bonitas Sed grece dictiones que genitios in os mittūt. as corripiūt. Vir. in. ix: enei. Ad quē sic roseo thaumātias ore locuta est Jtē i. x. Jam loca iussa tenet fortī ꝑmixtus etrusco Archas eques Acti q̄q̄ hāc formā hñt Vir. in buc. Aonas in mōtes vt duxerit vna sororuz. Jtē Oui. de remedio amoris. Pirīdas iuenies ⁊ rex mille colores Juue. in satyra vltra soro. ī fine Et modo captas Orchadas. Jdez Figētē immanes lestrigonas ⁊ cyclopes Et Vir. in buc. Jnter delphinas orion· Es ꝓducit. vt pes teres: nisi in his dictōibus penes et inquies qō significat inquietuz. Et in verbis ab sum deriuatis: vt ades potes Et in nominib⁹ in es nūero singulari terminatis quorū gtūs in tis desinit vt miles pedes eques. Greca vero noia numero plurali es varīū hñt vt archades. Vir. in buc. Ambo florentes etatibus archades ambo. Jdem in eodem. Proetides implerunt falsis mugitibus agros. Jtē Juue. Vascones vt fama est alimētis talib⁹ oliz Produxere aīas. Jtez. Vir. in vij. enei. Quid syrtes aut scilla michi: aut vasta carybdis ꝓfuit ¶ Js breuis est preterq̄z in datiuo ⁊ ablatiuo nūeri pluralis. Jtē in noibus in is exeuntib⁹ q̄ in itis gtm mittūt vt q̄ris quiriti samnis samnitis et q̄uis sis ⁊ vis ⁊ velis. Et cum is ꝓ es in accusatiuis noim tertie declinationis nūero plurali ponitur. Qō nō fit nisi cum gtūs pluralis in iū exit. Vir. in iij. geor. Et pinguis ceras Jtē in q̄rto. Cōtemplat aquas dulcis ⁊ frōdea sp

tecta Item in i ęnei. Dis vt tecū merítis pro talíbus annos exígat Item in íij. enei. Tris a deo incertos ceca calígine soles. Erramus pelago Item in geor. Et turpis quibus prędā fert vua racemos. Js quoqz pnomē longū inuenít Horatius. Ad nuncium q̄ timet: ís aduersa fere miratur eodez Quo cupiens pacto ꝛc. Jnscōis quoqz personis verborū q̄rte cōiugatōis ís pducít vt audis venís Os (nísi in his noibus os: ossis cōpos impos) longa est. q̄ꝫuís hec duo que postremo dicímus inter noia ī os lōgā desinētia a prísciano nūerāt Sed ouídi⁹ de arte corrípuit Jnsequere et nō post iā modo cōpos erít Breuiat ítem os. in gtis noim grecorū vt pallados Statius in v Erūpunt tectis sūmasqz ad pallados arces Jmpetus. Noiatiu⁹ vero eorūdē nominū grecorū numeri singularis est āceps vt delos lenno s. chaos. vero corripít. Vir in vj. enei: Dij quibus imperiū ę aiarū vmbreqz silentes Et chaos et flegetō Os breuē facies nisi in genitíuo singulari noiatiuoqz accusatiuo ꝛvocatiuo nūeri pluralis noim quarte declínatōis: vt manus auditus Jn noibus ítem que in vdis: vris et vtis genitiuo ponunt vt íncus. plus tellus salus. vírtus. Palus vero ab oratio cōtra effertur q̄ꝫuís a Vir. in vi. enei. pducatur. Tristiqz palus inabílis vnda Alligat: Pus quo qz longat Horatius in sermone Proscripti regis rupílipus atqz venenū. Est autē pus sub cute coagulatus lesione sanguínis Thus sus. mus p ducuntur Os asít grecorum noim genítíuos in odis ponentium lōgam esse asserít prísciánus: vt melampus

Proculdubío per oēs ptes orōnis nísí priorí cōsone iuncta vt ast breuis habet vt caput sínciput: occíput sícut at: Cōcísas tū dictōnes. vt fumat p fumauít possum⁹ excípere. Jn quibus vltima syllaba tanta manet: quanta in suo fonte fuít. Sed iā de syllabis finem demus Nam tam longe patēs pelagus in his est vt ímmensum et pene incertum iteris arip iat qui singula persequi tentabit

¶ Fínít liber primus felícíter

¶ De pedibus liber scōs incípit Et primo q̄d sít pes Unc qm̄ satis vt arbítror q̄ natura sit lr̄arum q̄ syllabarū quantitas superius sumus executí de pedibus quibus tā q̄ proximus partibus carmen exurgit: de inceps dissere re incipiemus.

Edem in metris ad símilitudínē officij corpozet pedis appellatū esse cōstat Quēadmodū enī pedib⁹ incedētes nūc tarde. nūc pperāter gressus nostros cōponim⁹: ita metruz quidē certís pedibus et mēsuris vel fluít celeríter: vellēte pcedit Quo fit: vt pes esse putet syllabarū p diffinitū tēpus ad harmonicā cōcimitatē dimēsio Nam velut ī chorcis nō tam sese promouere: q̄ꝫ

apposite q̄ elegātér: q̄ decore et ad mimi nūerosum cōcentū saltre laudaī ita in eo q̄ desideramus carmē vel lentos vel p̄petes pedes adhibere nō est satis nisi etiā ad sonoritatē et dulcitudinē p̄ rerum natura eos accōmodes. Multū nāq; itereſt quib⁹ pedibus spōdeis ve an iābis versum prescribas Alius enī alio ē moratior Sunt qui instar lapidū esuperno aliquo iugo cadētium ruunt precipites hi ad festinationē et subitū metrū aptarí possūt. Quo more ad casum turris vsus est in ij enei. Vir. Cōuelim⁹ altis Sedib⁹ ip̄ ulunusq; eas lapsa repēte ruinā Cū sonitu trahit ⁊ danaū sup agmina late īcidit. Quib⁹ enī dactilis vsus est quiveloces sunt et eā quā describit ruinā cōmede representāt. Jtē paulo iferi⁹ de pyrhi ī domū priami irruptōne. Labat ariete crebro ianua. Sex ei cōtinēter p̄petib⁹ syllabis scripsit q̄ corruētis ianue fragorē añ oculos ponerēt. Sūt q̄ more grauissime molis tractāt magis q̄ eāt. vt in ij. enei. spōdeos m̄tos accumulauit. Vir. cū extremos priami casus narrantē eneā īducit: Ait enī de hecuba senez priamū ab armis p̄hibēte Sic ore effata recepit. Ad sese ⁊ sacra lōgeuū i sede locauit Et sequit paulopost. Sic fat⁹ Senior telū ībelle sine ictu. Cōiecit rauco q̄ p̄tinus ere repulsus. Et sūmo clipei ne q̄cq̄ vmbone pepēdit Et paululū infra velut attonitus ⁊ herens eneas ait: At me tū primū seuus circūstetit horror. Et in v. de sergisti naue scopulio ipedita. Jnfelix saxis i.pcurrētib⁹ hesit Cōcusse cautes et acuto īmurice remi. Obnixi crepuere. illiusq; proza pepēdit. Cōsurgūt naute Et in eodē de entello sene athleta cōtra daretē Quid si q̄s cest⁹ ipius ⁊ herculis arma vidisset tristēq; hoc ipe ī littore pugnā Vides ī difficultatib⁹ summis pedū pōdere ⁊ syllabarū lentitate nō abusum poetam sed studiose grauantem oia torpentibus fere vocabulis Versificatorē igitur pedū vim et naturā cognoscere oportebit quos centū et vigintiquattuor esse donatus scriptum reliquit. Vero de oībus dicere: quoniā parui esse ad institutū nostrum estimamus duo de triginta tantū hoc loco aperiem⁹ ex q̄bus īterdū geminat⁹ relq̄s cōfici certū est q̄s veteres tam comedi q̄ satyrici obseruarūt Sed eos apō recētiores nisi forte in p̄sa ozōe q̄ suis etiā pedib⁹ ꝓstare oz locū nō vēdicasse p̄spicuū est. Eorū aūt quos numerādos suscepim⁹ sunt dissyllabi quattuor:

¶ De pedibus dissyllabis

Primus pes dissylabus ex duabus longis syllabis cōstans est spondeus vt languēs Secūdus est pirhicius qui duab⁹ syllabis breuibus fluit. vt fera. Tertius iambus vna breui altera longa conficitur. vt domi. Quartus est trocheus qui iambo contrarius ex prima longa et secunda breui constituitur vt stertit.

¶ De trissyllabis pedibus

TRissyllabi pedes sunt octo Molossus qui ꝛ trimachꝛus vt inquit diomedes hippi⁹ seu. Caninus appellat. constat ex trib⁹ longis: vt ipꝛudēs Dactylus pꝛia longa et duab⁹ bꝛeuibus: vt barbarus Ediuerso aūt surgit anapestus qui ex bꝛeuibus duabus syllabis ꝛ postrema longa cōstat vt liquidos. Amphimacrus mediam bꝛeuem duabus ꝓductis intercludit: vt rhetoꝛes Amphibꝛacus seu scolius pꝛimā ꝛ postremā coꝛripiēs: mediā ꝓducit. vt fetoꝛe. Bachius qui a grecis pꝛiambus dicitur: pꝛimā bꝛeuiat et tardat posteꝛioꝛes: vt ocello Palimbachius huic oīno est cōtrarius. posteꝛioꝛē enī bꝛeuē habet pꝛioꝛes lōgas vt despectat Tribꝛachus quē nonnulli choꝛium esse volunt tribus pedibus appꝛoperat vt facile.

¶ De quadrisyllabis

RElíqui quadrísyllabi sunt nūero sedexī qui ex nūc nemo ratis pedíbus surgunt et sunt cōbinati. Dispōdeus oib⁹ lōgis ꝓstās vt cōcertātes Diiambus ex duob⁹ iābis cōficit: id ē pꝛia syllaba bꝛeui scda lōga tertia bꝛeui quarta ꝓducta vt superbiūt Ditrochꝛe⁹ cōtra pꝛoꝛsus pꝛima ꝛ tertia lōga reliqs bꝛeuib⁹ incedit fit enī ex trocheis duob⁹ vt factione. Proceleumaticus est dispondeo cōtrarius bꝛeuibus enim quattuoꝛ syllabis mirum īmodum pernix est: vt celeriter. ¶ Peon pꝛimus pꝛimā remoꝛat⁹ syllabā reliquas bꝛeues dimittit vt versidicus. ¶ Peon secnndus a fronte pꝛeceps secundā sistit posteꝛioꝛes vero syllabas abbꝛeuiat. vt suauioꝛ. ¶ Peon tertius penultimā tardans: bꝛeues habet reliquas. vt leuigabit ¶ Peon quartus pꝛincipio toto p̄ceps a fine desidet toꝛpetqꝫ vt maliuolos. ¶ Ionic⁹ a maioꝛe duas a inítio longas: sequaces bꝛeues habet. vt sermonibus ¶ Ionicus a minoꝛe huic diuersus est. vt numeꝛosis. Coꝛyambus pꝛimaꝫ atqꝫ vltimam pꝛoducens: medias duas coꝛripit. vt inuidiaꝫ. ¶ Antipestus huic repugnat vt retondemus. Epitritus pꝛimus tres habet syllabas pꝛoductas pꝛima coꝛrepta. vt pharetrati ¶ Epitritus secūd⁹ ex longa bꝛeuiqꝫ ꝛ longis duabus cōstat vt floccipendunt. ¶ Epitritus tertius penultimā coꝛripit aliis lōgis manētibus. vt moꝛdētium. Epitritus quartus vltimā tm̄ abbꝛeuiat. vt letabundus Alios autē pedes qui pentasyllabi sunt cōsulto omittimus. Quippe q̄ ad genera veꝛsuum de quibus suscepimus rationem non attinent.

¶ De cuiusqꝫ pedis oꝛigine:

QUis pedū noībus grecā eē oꝛiginē nemo dubitabit. Quare vehementer errare michi videtur alexandri cōmentatoꝛes qui latinā illis iterdū interp̄tatoēꝫ afferūt quasi grece dictōes ex latinis fuerit aliqū deriuate. Sꝫ qm̄ a grecis illos pedes accepim⁹ hīc eoꝛū quoqꝫ repetend⁹ est intellectus. ¶ Spondeū igitur nō a spōda

lecti deriuatum quisq; arbitret. Neq; tamē grecas voces vnde hec sūpta sunt trahituros nos expectet. Nā q; illa nō satis pure dicere aut scribere aut vereor ꝓfiteri relinquere poti⁹ q; eas ꝓtaminare cō siliuz fuit. Tātū ꝓpterea significatōes quas ex gregorio tripherno grece latineq; scienti dū parisij forsitā ageret accepim⁹. et deiñ apd Diomedē et Perottū qui de gñib⁹ carminū nō eleganter scripsere legim⁹ fideliter docebim⁹. Dicebat eni. Tripher⁹ qd et Perott⁹ affirmat. a litantib⁹ spondeū dici ꝓpterea q; diis īmortalib⁹ libamē offerentes hoc pede sua carmina cōponerent. Nam spondi ad nos traductū libamen significare dicebat quē ꝓpterea. Numa pōpilius pontificium/vt tradit Diomedes/appellauit. Pyrhicium a pyrho achillis filio qui post habitā victoriā versu pyrhicio incedēte prim⁹ laudari meruisset At cremonēsis auctor parū latin⁹. a puericio pyrhiciū dici putauit. qd videlz ludis pueroꝝ hic pes accōmodus sit. Diomedis sñia est q̄sdā sic dici putare a pyr greco qd ignē significat Nam sua velocitate flāmas emulat. Iābū nō tā irrisionē. q; ꝓtume liam significare eoq; obtrectatores vti solere cōfirmabat. Addit perottus a. Iāba puella iambū appellari. que hoc gñe conuicij preter modū lacessita. laqueo gulā sibi ꝓfregit. Vel a iāba nyobes ancilla quam apud nyobē hospicio suscepta iambico versu laudauit ceres Sed hinc longe alia originē affert. Diomedes quē a quodā duce iaculandi perito noiatum iambū dicit. Qui enim iacula librant breui primum passu altero se deinde ꝓtentiore ferunt. vtvim robore nt ad iactum. cuius rei effigiez pre se ferre iābus videt. q; prima breui exit in ꝓductā. Et ob hāc rem idē diomedes ab apulis iābū dictū fuisse dauniū tradit a duce eoꝝ daunio. q; aduersus diomedē patrie bellū inferentē duelliones īstituit q; ꝓpositō pedū accessu et gradū z visuz proferre in hostem scirēt z inde gradalē appellatū martiq; gradiuo sacrum. Trocheū a volubilitate dictū assentiūt oēs. Quo pede ad haras deoꝝ intersacrificandū saltātes ymnos huiuscemōi generis decātabāt. Et potest dici rotabilis Trocos enī rota dicitur fuitq; a mercurio inuētus Molossuz a molosso pyrhi et andromaches filio in cuius memoriā cōstantia hoc pede carmino in iouis tēplo canebantur. vel qd magis credideri a molossis q; et thessali quibus mos fuit ad bellū ēūtibus hoc pede canere. Dicit itē hippus ab hippos qd equū significat. eq̄stri enī pugne satis hic pes cōgruit. Dactilum per similitudinē articulorū q; sunt i digito. In quo vt primū lōgiorē alios breuiores articulos videm⁹. ita i dactilo capitalē syllabā producta reliquas esse correptas manifestū est. vt ab ideis dactilis q; z curetes et corybātes a poetis appellati sunt. Quib⁹ iouis custodiā dum adhuc vagiret ꝓmissam esse ꝓminiscūtur hi aūt vt natū iouem

celarẽt clipeolis ẽneis tinnitũ reddentes eius pedis formã exp̃sse/
rũt ita vt ab eis sit dactilus dict⁹ cui⁹ rei verũ a diomede scisscitator
Anapestũ q̃ a dactilo sit retrouersus quasi ãtidactil⁹. ¶ Amphima
cruz qm̃ breuẽ longis duab⁹ interceptã habeat. Amphibracũ q̃ cir
cum mediã longã breues vtrinq; locate sunt. Bachiũ a bacho: cui⁹
laudes hui⁹ pedis dimẽsione ferebant. Palĩbachiũ quasi cõtra ba
chiũ Ediuerso eni ad bachiũ ꝓstat Choreũ q̃ choreis apt⁹ ẽ. Tribra
chuz q̃ tribus syllabis breuib⁹ perfluat q̃et choreus dr̃ qr choreis
cõueniat. ¶ Dispõdeũ vero atq; diiãbuz q̃ alter spõdeis duob⁹: alt
duplici iãbo ascẽdat Ditrocheũ q̃q; q̃ duplicẽ trocheũ cõplectitur
Proceleumaticũ a nautica exultatõe cũ ad portũ appellũt vocita/
tuz assentiebant. Perottus tñ ab hortatu ꝛ suasiõe ipositũ eẽ vult: p
pterea q̃ hic pes breuib⁹ syllabis quattuor p̃ceps celeritati ꝓueni/
at. Torteli⁹ ẋo hũc iterp̃tatur quasi pri⁹ iussum: qr ĩ sacris minerue
versus hoc pede ꝓditi primũ pnũciari iubebant. Peones ppterea
dictos q̃ his laudabat appollo. Coryambũ: qr i iambũ exeat: et sit
choreis ꝓsentane⁹. Antipestũ q̃ duob⁹ diuersis oĩno pedib⁹. i. iam/
bo ꝛ trocheo cõstet. Epitritũ sexquitertiã significare volebat. Tem
porib⁹ eni septẽ ꝓsumit. Nam cũ lõgas syllabas tris: et vnã breuem
semp habeãt epitriti syllaba aũt breuis vno longo duob⁹ tp̃ibus p
fertur epitritos tp̃a septẽ habere necesse est Jn q̃b⁹ dũ quattuor ad
tria ꝓponunt. sexquitertia pportione mẽsurant. Aulus ẋo gelius.
xvij. noctiũ acticarũ scripsit. Epitritũ numerũ esse qui aliquẽ nũerũ
contineat eiusq; insuper partem tertiã cuiusmodi sunt quattuor ad
tres: duodecim ad nouem quadraginta ad triginta relati.

¶ Q̃ ad cõficiendos versus non inutilis ẽ musices cognitio.
Bitur si quis ad ea q̃ de pedũ rõe diximus aĩm intendet vide
bit pfecto ad has versidice artis p̃ceptões artẽ musicã non
nichil attinere q̃ toni: vocisq; et cõposite modulatõis vias dirigit:
metitur: libzat. Quarũ rex ignarus: et negligẽs carmẽ ad numeros
meditari satis apte nõ poterit. Haz prisci illi auctores excogitãdis
tam variis carminũ gñibus nũq; opam impendissent nisi aliã in illis
atq; aliã lõge harmoniã ꝓmiscere studuissent. Quod in lyricis potis
simũ versibus itueri licz: Nam diuersi adeo sunt oñs: vt q̃ illos ad
plectrũ vel ad tibiaz modulabit: disparib⁹ oĩno musices speciebus
et tonis eos psonare necesse sit Quãobrẽ in comediis iequales tibi/
as dexterã dico ꝛ sinistrã adhibuisse poetas puto. Hinc q̃q; ad lamẽ
tatões elegyã afferim⁹: ad celebrãdos heroas hexametros Ad res
item diuinas genus alius carminis vel numerorũ: vel lõge diuersis
pedibus dimẽsum afferri videmus. Jn quib⁹ nisi ad nũeros verba
ad tonos numeri coaptẽtur: absona oia reddi q̃s nescit: Alia eni cũ

demittí tur:alía cum extollit vox:tum verba:tum soní habēdi erūt
Ygit nec nūeros facile:nec rithmos elegāter nec ꝓcēt⁹ sonoritates
quíspiā absq; musíces adiumēto cōficiet. Ydeo hāc sibi cōparet ver
sídicum monuerím· Cui nō paruā cōmoditatē afferet diu⁹ Aureli⁹
ex eo opere: qō de musíca iscríptū est vbi pedū oīm ad musícū melos
dimēsionē scite accomodauit. Cetustissimi enī poete lyn⁹ ꝛ orphe⁹
fistulis aut lyra cecinísse ꝓpterea (meo iudicatu) tradunt nō q̄ neruis
et fidib⁹ mimoꝝ ínstar modos effigerēt q̄ ꝛ phi ꝛ sapiētes eēnt verū
vt iñ hoīes intelligāt cūcta q̄ sibi diui auctorē scríberēt: q̄ve dícerēt
tam suauiter tāq; decore íllos afferre quasi modulātissímis vsos eē
cōstaret musicis īstrumētís. Quippe quoꝝ versus ꝛ nūero ꝛ suauita
te sonori et rerū pōdere nō leues agrestissimos q̄q; ꝓmulcerēt. Sa-
xa síluasq;. í. nō materiā illā: sꝫ duros ꝛ síluestres accolas quovellēt
ducerēt duceros. Yneros nāq; ípsos admiratōe sui tenere ꝛ iñ crís
símā sibi erudicen: nísi fato esset īuíbitus orpheuꝫ educere potuisse.
traditū est. Quāobrē ꝯopam cytharedū ad cōuiuātes apud didonē
troianos. Ytē ad cromyn mnasilūq; canētē syllenū. Virgi. induxit
Qui nō fistulatoria arte: nō fidium ímpulsu non tybiarum vento sed
carminis et orōnis leuitate ꝛ díuino pene verboꝝ ꝓtextu cōcentuq;
Suiuas auditoresq; summope exhylarārēt. Et q̄b⁹ oībus nobis vi-
detur carmē cū ex grāmatice artis rectitudie deriuatūq; exq; artis
dicēdi purpuramētis ornatū eē debeat: tū harmonicꝭ ꝓportōibus
dimēsum eē oportere. Neq; tñ ita accuratū ꝛ vbiq; ꝓfluēs ꝓrsus si
lōgū erit q̄n moratū ꝛ tardū nōnunq; atq; aspex q̄dā ꝓpe neglectu
sit. Mā que nímia cura affectatā venustatē ostēdunt; ꝛ sí initio statiꝫ
delectāt: satiant tñ suspitione nímij apparat⁹. Sed quēadmodū in
amenioríbus pratis hortulisq; varij flores natura tm̄ cōpositi oble
ctant vísuꝫ: ita in oīone cū soluta tum metrica aspíora ínterdum vo
cabula ītertexta mitioríb⁹ auditū ꝓmulcebunt. Dō maronē reliq̄sq;
absolutioris poetas legētibus cū facile sít puídere nichil lati⁹ hanc
rem ꝓferemus. Sed ad ea trāsibímus que poetica licētia permittit
carmina scribenti.

¶ De licentia poetica.

Qua ín re aīaduertēdum est hmōi licētiā: nōvsq; adeo ꝓten-
di posse quasí liberū sit scriptorí lrārie artí deserere p̄cepta
et ꝓ suo voto vl̄ verba trāsformare vl̄ vicíose īter se iūgere dictōes
Verū que ín grāmaticis ꝛ oratoríis disciplínis a magnis auctorib⁹
traduntur ea negligere nó debebít. Sunt enī cuius artí prestituti lí
mites: q̄s licēter pro iudicio auctoris p̄uaricarí nefas est. Ymitabi-
tur ergo celebris poetas ꝛ ín q̄b⁹ illi fere ad viciū: cum dignitate tñ
sunt deflexi. in illa ícidere nichil verebít q̄n in eaipsa. tū ꝯmoditate
tum necessitate carmínis deueníet. Mā illō vnū mēoría tenere debe

mus quãcꝫ oꝝonẽ auriũ iudicio examiare opoꝛtere. Hic ergo pmiſ
ſuſſiue licentia in lr̃is. ſyllabis dictionibus atcꝫ oꝝonibus ĩuenitur
Nam in his ſingulis fit a poetis ꝓtra p̃cepta trãſgreſſio. In litteris
quidẽ adiectõe detractione imutatione et tranſmutatõne peccatur

Additur nãcꝫ interdum in dictione littera: que pꝛecedentẽ bꝛeuẽ
vocalem longã faciat vt relliquias religio. oppiduꝫ. redduco. Vir.
in pꝛimo enei. Troas relíquias danaum. Idez in viij. Hec duo pꝛe
terea diſcectis oppida muris. Reliquias veterũcꝫ vides monumẽ
ta viꝛoꝝ. Itẽ. Oꝛati⁹ in epodõ. Deus hec foꝛtaſſe benigna reddu
cet in ſedẽ vice. Denĩ addit cum apud. Virgilium pꝛima hui⁹ verbi
reduco bꝛeuiet. iiij. enei. Eiectaꝫ claſſẽ ſocios a moꝛte reduxit. De
trahit ꝗcꝫ nõnunc̃ littera. Vir. pꝛio. enei. Atcꝫ immittis achilli. S.
enĩ vitandi ſibili cauſa detraxit. Que quidẽ s pꝛoꝛſus etiã abijcitur
a dictione que cõiunctionẽ ne per apoſtrophen incl⁹dit: vt ſatim. vi
den pꝛo ſatis ne. vides ne. Itẽ in hoc noĩe poꝛſenna. n. et additur et
remouetur quandocꝫ. Addit quidẽ apud Virgiliuꝫ in. viij. enei Hec
nõ tarquiniũ eiectum poꝛſenna iubebat. Remouet apud Martialeꝫ
Hanc ſpectare manuꝫ poꝛſanna nõ potuit. Oõ ſi in aliis auſu ſimili
liceat nõ affirmauerim. Immutat: vt olli pꝛo illi Vir. Sepe olli ſur
ridens et c. Cunꝫ opus eſt longa ſyllaba r. in. s. cõmutat vt honos
labos. arbos. pꝛo honoꝛ laboꝛ arboꝛ. Vir. in vij. enei. Hũc michi da
pꝛopꝛium virgo ſata nocte laboꝛeꝫ. Hanc operam: ne noſter honos
infracta ve cadat. Fama loco Idem in eodem. Vomeris hic falcis
honos: hic omnis aratri. Ceſſit amoꝛ. Statius in achilleide Te lon
gus honos eternacꝫ cingent. Templa. Inuenitur item odos apud
plautum in captiuis. Quoꝛuꝫ odos ſub baſilica nos omnes edegit
Tranſmutatur: vt alexandre. teucre. euandre. pꝛo alexander teucer
euander. Oõ ideo fit: qꝛ duplex eſt in his noĩbus terminatio noĩati
ui. Dicimus enĩ euandrus. et euander teucrus. et teucer Vir. in vij.
eneiõ. Tum pater euandrus dextram complexus euntis Idez in. x
Ardẽs limitẽ agit ferro: te turne ſuperbum Cede noua querẽs pal
las euander in ipſis Omnia ſunt oculis et c.

¶ De licentia innouandarum ſyllabarum.

Idem ꝗcꝫ fit in ſyllabis Naꝫ dictioni vt cõmodi⁹ quadret ver
ſibus ſyllaba adiũgit Vel ad mediuꝫ vt ĩdupatoꝛ, p impatoꝛ
et id per themeſim vl ad finẽ vt dicier, p dici: qõper pagogẽ fieri grã
matici volunt Subtrahit: vt vixet acceſſ, pvixiſſet acceſſitis Vir: ĩ.
xi Vixet cui vitã de⁹ aut ſua dextra dediſſet Itẽ in. j. Acceſtis ſcopu
los Et ſurpuerat, pſurrupuerat Oꝛa. in iiij. car. q̃ me ſurpuerat. ⁊ c.
Immutat: vt caudicib⁹ pꝛo codicib⁹ Vir. in geoꝛ. Caudicib⁹ ſectis
Et chaur⁹ pꝛo choꝛus Idẽ in buc. Spem greg⁹ ab ſilice in nuda cõ

nixa relict. Cõnixa pro enixa posuit. Jtẽ euãtes p ouantes vt. Ser uio placet. Vir. vj. enei. Illa chorũ simulãs euantes orgya circũ du cebat frigias. Que res p quãtitate syllabe facta recte putabit Trãs mutatur. vt displicina pro disciplina. ¶ De inouãdis dictionibus.

Dictiones quoq; additionẽ seu interpositionẽ alteri⁹ dicti⸗ onis recipiũt. vt septẽ subiecta trioni. i. subiecta septẽtrio⸗ ni. Ora. i odis. Quẽ sors diẽ cunq; dabit lucro appone pro quẽcunq;. Rethraik item a dictione: vt apud. Vir. in. i. Spumas sa lis ere ruebãt. i. eruebãt. Et in eodẽ. Si mortalia tẽnitis arma p cõ⸗ tẽnitis Et in buc. Dia fert etas: p aufert per auferesim. Addit etiã littera dictõi metri gratia. vt apõ. Vir. invitj. enei. Alituũ pecudũq; genus sopor alt⁹ habebat. Alituũ dixit p alitũ. Aiaduertẽdumq; est in ppriis noibus q̃ aspera sũt licere (si seruio credim⁹) aut syllabam aliquaz mutilare aut oino detrahere: q̃. fiat sonora magis et carmini magis cõueniẽs. Ipsius aũt seruij in cõmentariis sup prio enei. ver ba sunt hec. Quotiẽs poeta aspera iuenit noia vel in metro nõ ꝓstã⸗ tia aut mutat ea aut de his aliqd mutilat. Nam sicheus: sicharbas dict⁹ est. Belus didonis pater methes. Hec ille. Quod. Vir. itẽ (vt perhibet seruius) invitj. enei. fecit in hoc versu. Haud pcul inde cite mettũ i diuersa quadrige abstulerãt. Mettũ dixit pro metiũ Et me⸗ rorũ p muroꝝ i. ix. Quin intra portas atq; ipsis prelia miscent. Ag⸗ geribus meroꝝ. Sciendũ quoq; est: in dictionib⁹ grecis licere vti genitiuo vel suo vel latino quatin⁹ metri cõmoditas exposcet. Cui⁹ rei auctorem in. j. geor. et iij. et vj. enei. Vir. Helyadũ palmas epyros equarũ. Jtem. Est i cõspectu tenedos notissima fama Tenedos et epyros. Jtẽ alibi nerytos more greco dixit p tenedi epiri et nerithy Androgeo q̃q; pro androgei. vt. vj. enei. In foribus letũ androgeo Qui mos (vt perhibet. Torteli⁹) atticoꝝ est. Jmmutant atq; ino⸗ nant dictiones vel forma. vt delitesco p delito horresco p horres. vel diminutiõe: vt meliusculus. Vel compatiõe: vt senior pro senex Tristior p tristis. Vir. in. i: enei. Tristior et lachrimis oculos suffu⸗ sa nitẽtes. Vel deriuatione: vt frõdeus pro frõdosus. Vir. frondea tecta. i. frondosa. Vel cõpositione. vt formidolosus pulpotẽs Que et si in oratõe quoq; soluta frequẽter occurrũt: tñ a versificis licẽti⁹ occupãtur/ Transmutari item a poetis dictiones certũ est. vt apud Vir. Maria oia circũ. i. circũ oia maria. Jtẽ vrbs ãtiqua fuit tyrij te nuere coloni. Carthago italiã cõtra: i. cõtra italiaz. ¶ De. oratiõe

Hit insup nõnũq; ad orationem supuacua dictionis adiectio et frequentibus cõiunctõibus iuenit cõpacta qõ polisinthe ton. i. multiplicitatẽ cõiunctionũ greci dicũt Vir. in ij. enei: athamasq; thoasq; pelidesq; neotholemusq; p̃musq; machaõ. Idez

in.v.enei.Cede deo dixitq̄.vbi perissologia .i. supflua locutio commit̄it:Et sequit̄ Et prelia voce diremit. Item alibi. Sic ore locuta est qđ per pleonasmō.i.accumulationē dici manifestū est detrahitur similiter aliqd oroni qđ elipsis:i.vni⁹ verbi defect⁹ appellat̄. Virgi. in i.enei.de iunone. Hec secum.me ne incepto desistere victam. In pria enī orone deest dixit·in scda decet. Et neptun⁹ aduētos Quos ego sed pstat ꝛc.deest puniā. Itē. Urbs antiqua fuit. Tirij tenuere coloni. Subaudi quā. Subtrahunt interdū coniunctōes. Virgi.in. iiij. Itē ferte citi.date flammā impelite remos. Transponitur vero oratio perhisterōprotherō cū retrouerso ordie ꝓfert. Vir.in.geor. Areatuz primis ingēti equāda chilindro. Et vertēda manu ꝛ creta solidāda tenaci. Vertenda enī est pri⁹ area: deinde equāda ꝛ tandē solidāda. Trāsponitur item oratio cum casib⁹ cōtrouersis res signi ficat̄ qđ ypallage noiatur. Vir.in geor. Hōne videsꝛt tota tremor pertentet equorum. Corpora:si tm̄ notas odor attulitauras. Odor enim non auras:sed aure odorem ad nares perferunt.

¶ De cōmutatione vocabulorū per oēs partes orationis.

Animaduertūtur ꝓterea poete vocabulis abuti: ꝛaliud per oēs fere ptes orationis vocabulū pro alio ponere: In noie quidē: vt iuuenalis. Bachanalia viuūt:id est bachanaliter id ē furiose et crapulose. Et Vir.in georgi. Armētaq̄ pasces. Sole recens orto:id est recēter. Idez in georgi. Flos apprimatenax ꝓ apprime In his enī omnibus pro aduerbio nomē positum est. Ponitur etiā proprium pro appellatiuo. Vir.in iiij.eneid. Hauriat hunc oculus ignem crudelis ab alto. Dardanus.i.dardanius de enea enī loqtur qui erat troian⁹. Item ꝯtra appellatiuū pro ꝓprio. vt apd. Galtex Brennius arcē. pro brēnus id nomē erat duci gallorū senonū romā predantiū. Loco etiā generis species apponit̄ Virgi.geor.iij. Den tesq̄ sabellicus exacuit sus. Sabinū enī suē pro alio q̄q̄ sue posuit Et idē de equab⁹ amore feruētib⁹. Illas ducit amor trās gargara transq̄ sonantē. Ascaniū gargara pro q̄busq̄ montibus: Et ascanium pro re inuēta inuētor Vir.in i.enei. Cererēq̄ canistris. Expediunt. Cererē pro pane dixit. Item equitē pro equo. Vir. in geor. Frena peletronij·laphite giroq̄ dedere Impositi dorso atq̄ equitē docue rem sub armis: Insultare solo ꝛgressus glomerare supbos. Eq̄tē.i. equū. Itē certū ꝓ īcerto numerū poni manifestū est. Vir.in.j.enei. Oterq̄ quaterq̄ beati. Est insup pro numero numerus: vt pars in frustra secant. Et casus pro casu. Virgi.curruq̄ volans dat loza se cundo. Curru pro currui. Idem in.iiij.georgi. Namq̄ alievictu invigilant pro victui. Theren.in phor. Cum eius aduēti venit in mē

tem id est eius aduēt⁹. Qui modus est oratoꝝ: vt cicero. In verrem actione pria. Nam ita michi velim deos ꝓpicios: vt cum illi⁹ michi temporis veniat in mētē. In ꝓnoīe: vt ipse assum ꝓ ego assum: qđ per euocationē fit. In verbo non secus fit alteratio. Vir. in. j. enei At sperate deos memores fandiqꝫ nefandi. Idem in. iiij. Hunc ego si potui tm̄ sperare dolorē. Spare ꝓ timere ponit: Vbi aīaduertēdū est modū loco alteri⁹ modi sepenūero iueniri: vt itis patis q̄ꝫ primuꝫ armaviri: id est ite parate. Significationē etiam ꝓ significatōe. Vir. Prorā aduertit. i. aduertit Tēpus ꝓ tempore vt caditqꝫ supbū ylīū Cadit ꝓ cecidit. Et oīs humo fumat neptunia troia: fumat pro fumauit. Et genus pro genere. Vir. in. geor. Longiqꝫ vrgēt ad littora fluctus. vrgent ꝓ vrgentur. In aduerbijs: vt apud. Vir. Propter aquā. i. ꝓpe. Et scōm aurez. i. post vel iuxta aurem Item apud Vir. Genus vnde latinū vnde. i. a quo. Et apud Lucanū in prio. Tu satis ad vires Romana ad carmina dandas satis. id est sufficiens. Et apud. Maronem in. ix. enei. Atqꝫ ea diuersa penitus dum parte geruntur: penit⁹ pro valde esse positū. Seruí⁹ refert. In ꝑpositionibus. Virgi. in geor. Sub lucem exportant calathis pro aute meram lucem: vel in prīcipio lucis: id est exoriente luce. Et alibi Cui tm̄ de te licuit pro in te. Item martialis. li. ij. Epigrāmatuz in acerrā. De sterno fetare mero qui credit acerram. Fallit In lucē semper acerra bibit: in pro ante: i. prima luce. In coniūctionibus. Vir. in ij. ene. Subiectisqꝫ vrere flāmis: qz pro ve. Et apud Terentiū in eunucho Vel rex michi semp gratias magnas agebat: vel pror. Idē in eodē Si nequeas paulo at quanti queas: at id est saltez. Itē. Vir. in iiij. enei. Aut ante ora deum pingues spaciātur ad aras: aut pro et.

De elipsi atqz synalipha

Ad metricā quoqz licentiā spectat qđ in subsequente vocali abijciat: vt apud. Vir: passim est videre. Quare me puduit sepe quorūdā grāmaticoꝝ. i. eoꝝ qui rudimēta litterarū se tradere et nosse q̄cq̄d poeticū vsqꝫ est gliant Quales sunt hi q̄bus ꝓ oēm vitam non satis adhuc itellect⁹ est alexāder Afferūt certe inanes p̄ceptiū culas velut dīnicas leges: q̄b⁹ vocales oīs atqz m. iter se coīrevetāt Dicentes hunc quidē atiq tati morē licuisse nūc vero excidisse prorsus et vicio dari. si q̄s huiusmodi litteras iter sese cursare factitabit Atqz ab ea re tam ꝓhibent auditores: q̄ꝫ ab scopulis naucler⁹ nauī auertit. nec itelligere possunt hoc litteraꝝ cōuētu: nisi nimium creber erit grauius et cōfertius metrū cōparari Nam qz hec ipsa elemēta aut collidunt: aut subducūtur metro: inde et pōdus ⁊ fecunditas carminis exuberat Ponerē exempla nisi scaturirēt apud auctores Nonne illud apud Terentiū in andria cacometrum dicent. Poeta

culū primū animū ad scribendū appulit. Et illud maronianū. Multum ille et terris iactat⁹ et alto: vbi et m ꝛ vocalis cū vocali ꝓcurrit Quīimo quosdā locos inuenies vbi concurrētes vocales integras obseruabis: vt apud virgiliū in buc. Te coridon o alexi. Et alibi. O vtinā cohererēt etiā aliqū vocales due: vt est in illo Virgiliano: Nec spes libertatis erat: nec cura peculi: Itē in. vi. enei. Munera nec spno: nec vobis rege latino. Diuitis vber agri troie ve opulentia deerit. Idem in. x. Deest iam ira fuge. In his enī exēplis gemine vocales syllabā vnā faciunt et quidē longā. Due preterea vocales q̄ vnā syllabā cōstituūt ī duas diuidūtur vt apud Virgiliū. Uestis pictai. pro pictae. Et apud. Oratiū silue est trisyllabū vt postea mostrabimus. Et apud Ouidiū: Nunc quoq; te saluo psoluēda michi. Et itē apud Vir. Aulay in medio libabāt pocula bachi. Et apud martialē in. j. erig. Quid tibi vis dipyron: q̄ phaetonta facis. Ad idē quoq; pertinet q̄ vocalis breuis ꝓducat. Et cōtra q̄ lōga breuiet. Illud per sistolen: hoc per diastolen. vel ectasin fit. Dō nescio si facere sine rep̄hensione q̄sq; possit. Utrūq; tū esse factū a magnis auctoribus īuenitur vbi coegit eos necessitas. vt apud vir. Exercet diana choros Et alibi vrbēq; fidenā. Et dianā produxit: et fidenā cōtra regulas breuiauit. Item q̄ dipthōgus au in o breuē ꝓuertat. Uir. in. ij. enei. Ipse ebic auro squalētez alboq; oricalco. Oricalco pro auricalco dixit itē q̄ ei greca dipthōgus in i. breuē cōmutet. Vir: Arturū plia desq; hiades geminosq; triones: ꝓ pleiades pliades dixit. Sūt enī hiades stelle ab yoo greco vocabulo dicte: qđ pluo significat ꝛ dicūtur latino eloq̄o succule q̄ bis exoriētib⁹ pluere soleat Pliades vero virgilie appellant q̄ ꝓ initio veris oriūtur hoc est mēse martio.

¶ De gñibus metroꝝ Liber tertius incipit.

Certo scio ad ea que de carminis ꝓstitutōe scripsim⁹ multo plurima adiūgi posse. Uerū quoniā de cōficiēdis metris tantū suscepim⁹ rationē de musis quas īspiratrices carmis sibi poete accersunt aut de poesi et figmētis: et q̄ lōge in fingendo abire liceat: nichil interiungere voluimus ea enim preceptio nichil ad versuum conditionē attinet et altiorē quādam ꝓsiderationem desiderat. Nec eniz genera poematum nosse: dragmaticon scz in quo persone non poeta loquitur: Exegeticon: cum sine personis narrationē texit poeta. vel cōmune: vbi et narrat interdum poeta et personas interduz loquentes introducit hec inquam nosse metri ratio non poscit. Enīuero metri artifex siue tragicā siue comicaz siue satyricam: aut elegiacam seu buccolicam dictionem susceperit: sese vt volet accōmodabit. De pretexata vero tabernaria attelana atq; plani pede scribere cum hec genera sint preteritarū apud romanos

fabularum quid versidico conduceret. Quãobrẽ his rebus omissis post pauca:que velut materiã metrico artificio ꝓparauimus: nunc ad metrorũ formã ostẽdendã accedamus: Neq; tñ oẽs ꝗbus oblectati sunt prisci auctores subiungem⁹. Sunt enĩ ꝑmulte quarũ non satis ex auctoribus castigata exẽpla tenemus. Neq; ex nobis illa gignere tentauimus:ne has preceptiũculas nostra tñ auctoritate firmare videremur. Sunt itẽ in ꝗbus ꝑpter earũ forte dissuetudinẽ nulla harmonia ꝙcipitur quales. Terẽtij ⁊ comicoꝝ poetarum esse audemus dicere. Ea igitur gña solum annotabimus quorũ extant i ꝓptu emẽdatoria exẽpla. Que et apud. Oratiũ flaccũ ⁊ Boetinz seuerinũ apud. Senecã ꝗq; et Martialẽ coquũ loquũtur Ex reliqs enĩ archiloco dico illo greco. Cesioq; basso quoruz priorẽ oĩno nescim⁹:posteriorẽ paulo magis noie cognoscimus neq; alios nostre etatis homines. Cesium legisse cõperimus. Ex his inq; formulas atq; exempla ꝑferre arrogantie maxime esse putamus. Porro eas species quas ꝯsulto preterimus:ex Centimetro Seruij poterit cognoscere curiosior versidicus. Sed nũc de instituto nr̃o differam⁹:

¶ De metrorũ generali appellatione.

Quetra oĩa generali appellatiõe quadripartito noie diffinita sũt. Que res a desinẽtia metri sũpta ẽ. Primũ cathalectũ dicit. i. qđ absentem syllabã desideret. Secundũ brachicathalectũ cui due syllabe vel plenus pes deest. Qđ in iambicis plerũq; ⁊ aliis similibus ĩuenitur. Tertium ypercathalectum cui supra perfectum numerum syllabaꝝ vna redundat. Quartũ acathalectũ cui supereſt aut deest nichil:sed est omnibus partibus integer versus.

¶ De alia metri appellatione.

Apedum quoq; numero metra appellari certuz est. Mã aut monometrũ erit qđ duobus pedib⁹ cõstat vt nubibus atris Aut dimetrũ:in quo pedes fluũt quattuor: vt. Amice ꝑpugnacula Aut trimetrũ qđ sex pedes habet. vt Nec fonte labra prolui caballino. Aut tetrametrũ. Qđ pèdes octo ꝯstituũt vt Soluit acris hyẽs grata vice veris et fauonij. In quo hexametro absoluto adduntur duo pedes iambus et trocheus. Est quoq; pẽthametrũ heroicũ. vt Sparsaq; luminib⁹ polus indicat astra. Est et penthametruz elegiacum:de quo paulo infra scribemus. Duos aũt pedes in iambicis: trochaicis:et anapesticis:pro vno cõputari non est ignoranduz. In ceteris ꝗdẽ metris singulos vt ĩ pẽthametris hexametris reliqsq;.

¶ De alio metrorum nomine.

Alia quoq; speciali ratõe metra nomẽ sortita sunt. Sunt enĩ quib⁹ locus vbi cani ceperũt appellatõem dedit. Quedã ab ipis diis ꝗrũ laudes huiusce carmib⁹ cãtabant dici meruerũt. Alia

vero a reb⁹ quas ꝓtinerēt. Quedā ab iuētorib⁹ suis quos totidē eē quot musas ꝓstat vocitata sunt Qui iuentores ꝓpterea lyrici appellant: q̄ sua carmia lyricis modulatōib⁹ aptarēt: z ad lyrā (qō instrumentū musicū est) cātabāt. Jtaq; ab alchinane alchinaniū: ab ibico ibicium: ab anacreōte anacreōtium ab aristophane aristophanium a pyndaro pyndaricum a bachilide bachilidiū. A sapho eruditissima muliere saphicū: vocationē accepit.

¶ De attributis metri.

SEd notādū est ipsa metra heroica ꝓcidi locis q̄busdaz: Jd q̄ cesurā siue sectionē eē grāmatici volūt. Que ē certa syllabarū diffinitio vbi harmonice ꝑ qualitate metri sistere ꝑ nūciatoz dēat. Hec i spēs quattuoz distributa ē. Prīa pēthimemeris dicit q̄ ex q̄nq; dimidiū hz: vt Cōticuere oēs. Et vrbs ātiqua fuit. Scda heptimemeris: q̄ ex semiseptenario fit hoc est cuz post tres pedes manet: syllaba: vt nanq; reduces tibi socios. Et italiā fato ꝑ fugus. Tertia trochaica: cū in tertio pede trocheus orōem claudit vt. Quid troes potuere Vel cū in eodē loco spōdeus sistit: vt Jnde tozo pater eneas. Quarta est bucolica: q̄ fit (vt Seruio placet) cum ps orōis in quarto pede dactilo teriat: vt Nos patrie fines z dulcia Nō a theocrito obseruatū eē. Seruiꝰ asserit: a virgilio vero minime

¶ De metrozū generibus in speciali

DE metrozū quidā gñib⁹ que apud nostros auctozes legisse memini nūc paucissimis agam. Quoꝝ prīceps est heroicuz exametrū dactilicū dictū oli pithiū ab apolline pithio. Cuiꝰ oracula hoc metro dari ꝓsueuerūt. Jdipz pedib⁹ sex ꝓstituit: aptū ꝑfecto herom laudibus describēdis. Quibus multi quidē latini sed preter ceteros. ornatiꝰ Lucretiꝰ Enniꝰ. Vir. Maso. Oratiꝰ: Catulꝰ. Propti⁹. Tibullus. Statiꝰ papiniꝰ quē tholosatē esse plericz putāt: cū neapolitanus fuerit: domiciani tēpozib⁹ clarus: Juue. Ausoniꝰ. Martialis. Silius italicus. Et hi ex gentibus omnes: Ex nostris vero. Arator. Prosper. Sedul⁹. Prudēti⁹. Sidoni⁹ Fortunatus Architriniꝰ et Frāciscus petrarcha scripsere Quos ideo nomio vt his magis cꝫ galtero: alano: vidocinēsi: theodolo: faceto. flozeto parum tersis auctozib⁹ adolescētes posthac ibuant. Multū est enī a teneris annis assuescere meliozibus et vdo adhuc pectozi purgatozis escas inferre: q̄bus exauctū tandē et vegetū elegātiā spiret atq; venustatē. Suscipit aūt hic versus heroicꝰ oī pene loco dactylū z spōdeum. Tertio tm̄ loco tribzachū vel iambū. Qō nō esse nisi figurate perottꝰ ait. Vel ex hucvirgilij in buc. versū sat⁹ ꝓstare puto. Dia vicit amor: et nos cedamꝰ amori. Jn q̄ mozet: tābicū facit. Vltimū locuz spōdeꝰ occupat: z trocheꝰ. Jnuenit tm̄ ꝑceleumaticus p̄mo z q̄nto loco poni. Prīo q̄dē apud Vir. i geoz. Tenuis vbi argilla. Quinto

vt apud eundē·Labat arsete crebro. Et item Tytire pascētes a flumine reice capellas. Spōdeo q̄q̄ nonnunq̄ q̄ntus locus est. A quo spōdaicus versus appellat: vt apud ouidiū de trāsformatis in prio.
Eurus ad aurorem: nabatheaq̄ regna necessit.
Persiaq̄ et radiis iuga subdita matutinis. Et apud ꝓpertiuz ad louem pro amica egrotāte. Sunt apud īfernos tot milia formosarū
Pulcra sit in superis scilicet vna locis. Et Vir. in. ix.
Posse viam ad muros et menia pallentea.
¶ Est quoq̄ inuenire apud vir. in q̄nto loco tābū i p̄ncipio. ij. geor.
Huc pater o lenee: tuis hec oīa plena. Munerib⁹ tibi pāpineo grauidus autūno floret ager. Nisi eni dusau tābuz efficiat: aut dus figurate positū sit ⁊ spōdeū reddat nō satis intelligo. Primū etiā locuz interdum tenet ana pestus. Vir. in geor. Fluuioꝝ rex erydanus: qui versus appellat. Mutilus quasi acephal⁹: ⁊ capite carēs. ¶ Legit q̄q̄ dactylus īsexto loco. Vir. At tuba terribilē sonitū ꝓcul excitat horrida et dī versus ibicius ypermeter: q̄ non fit nisi sequēs versus a vocali īcipiat: vbi p synaliphē: vel vt ait perottus p symphonesim postrema syllaba p̄oris versus cum p̄ia subsequētis īcidit: vt apud Juuenalē in satyra. Credo pudicitiā. Magnaq̄ debet violato pena caduceo. Deiū subdit. Et monuisse caput. Et apō Vir. i. x. Sternitur infelix alieno vulnere celūq̄ aspicit. Sed p̄ter oēs is versus optim⁹ putat q̄ dactilis oībus īcedit: ⁊ dactyllicus appellat: vt pāditur interea domus oīpotentis olympi. At intermiscētur in vices varij pedes ex q̄bus diuersas metroꝝspecies q̄dam distinguūt. Quā rem qr parū nobis vtilitatis afferre visa est reliq̄mus satis esse rati: pedum ipsorū naturas distīxisse: quoꝝvel celeritate vl̄ mora carmē tēperari possit. Nāvt supra dixīmus exdactilis celeritas ex spōdeis mora ⁊ quedā lentitas nō inepte significat. Quāobrē ex his mixtis alternisq̄ positis diuersam carmē habebit sonoritatem. Non est th estimandū versum hunc quē dactylicum heroicū appellamus: absoluram in se orationē ſp amplecti et vnico ambitu sententiā terīare: quēadmodū fere est semp apud alexandrū neustriū. Quin vno et dimidio versu: aliquādo duobus: interdū pluribus ꝓsumat oratio. vt apud Virgilium in. j. Urbs antiqua fuit tirij tenuere coloni.
Cartago. Et apud eundem in tertio.
Postq̄ res asie: priamiq̄ euertere gentem
Immeritam superis visum: cecidītq̄ superbum
Ilium: et omnis fumat neptunia troia
Diuersa exilia: et diuersas quererе terras
Auguriis agimur diuum.
Et in primo statij thebaidos:
Fraternas acies alternaq̄ regna profanis.

Decertata odijs.fonteſq; euoluere thebas:
Pyerius menti calor incidit.

Nec qñ omittendū eſt genus eſſe dactylici verſus qđ ſotadicū vocant:qñ ſcz retrorſum.nulla dictione mutata ſcādi pōt. Cuiuſmodi illud eſt apud.Virgi.Muſa michi cauſas memora quo numine leſo Retro nanq; verti poteſt hoc modo.Leſo numine quo ne me mora cauſas michi muſa. Qđ tñ a poeta ex induſtria factū non eſſe puto.

De elegiaco carmine.

Hic generi elegiacū primū eſt qđ nunq; ſine heroico poſitū eſſe legimus. Hoc quidez nomē ſortitū qz ſit lamētatōibus et lugubri orationi cōueniēs. Nam et epigrāmata et quecūq; flebilia ſunt:ſolent hoc carmine deſcribi q;q;.Ouidius naſo grauiſſimas materias hoc verſu tractauit. quod tñ hiſipſis non ſatis aptum eſſe libro faſtoꝝ ipſe teſtatus eſt. Quid voluit demēs elegis imponeret tantum. Ponderis:heroici res erat iſta pedis. Eſt enī huiuſmodi carmen penthametrū.i.quinq; pedibus inambulans Quorum ante poſtremus cum in altum ſubite eiulationis inſtar euagatur: vltim⁹ ruet quodāmodo preceps. Ille enī ſemp eſt anapeſtus:hic vero tribrachus vel item anapeſtus. Nam nichil intereſt q̄buſcūq; numeris ſcribas:longa ne:an breuis vltima ſyllaba ſit. Priores tres in hoc metro pedes eſſe poſſunt dactilus:ſpondeus:et iambus.Sed iambo ſemper eſt locus tertius.Cuius vice interdū(ſed raro)tribrach⁹ apud recentiores auctores collocat̄ q; aūt iambus hoc inverſu locū vēdicet:ex Ouidio de remedio amoris ꝓſtat hoc metro. In liquidū redijt ethera martis equis. Vult tamen cremonenſis duplicem in penthametro penthimemerim ineſſe. Ad hunc modum. Bellami: chiuide.o.bellaparantura.it Itavt illud.o.prime penthimemeris: et it.vltime:pedem vnū ſimul faciant.Diomedes quoq; ſpondeum tertio ſemper loco locari precepit qm̄ pēthimemeris ab eo meli⁹ diuidit.Qđ q; recte,pbent viderint.et Cremonenſis et perottus Res multo facillima michi videtur dicere quinq; per ordinē ſuccedentibus pedibus conſtare penthametrū:in quo pes tertius eſſe poſſit vl̄ iambus vel ſpondeus. Nec peonē tertiū puto verſui huic quadrare vt Cremonenſi viſum eſt carmē ouidianuz in teſtē citanti: Frigidior glacie:ſemianimuſq; fui. In quo quartus pes vel coeūtibus vocalibus vel eliſavna eſt anapeſtus. Primo autez loco dactilū ſecūdo ſpondeum fere ſemper in penthametro poſitum inueni.

De lyricis verſibus.

Sunt alia dactilici carminis iuēta.i.in q̄b⁹ frequētior ponit dactilus. Que ſibi velut accōmodatiora lyrici cōpauerunt quoꝝ exēpla q⁹ apū latinos auctores in prōptu ſunt:de his dicem⁹

Est enīz quoddaz dactilicū penthametrū endecasyllabū saphicum. cuius pedes sūt trocheus:spōdeus:dactylus:et trochei duo. Quo genere diui iohannisbaptiste laus. Ut queaut laxis Et itē sctissimo rum cōfessoꝝ: Iste cōfessor.est ꝓpositus. In cuiꝰ scdo versu.hoc die non hodie dicere debemus qm̄ pedē primū trocheū esse oportet: vt apud. Oratiū sunt ode ꝓpures. Jā satis terris nimis atqz dire. Mercurí facunde nepos athlantis. Et reliq̄ vsqz ad numerū sex z viginti Et apud boetiū. Mouimꝰ q̄tas dederit ruinas. Debet enī sic scandi Mouimusq̄.tasdede.ritru:inas. Dactylicū adoniuz dimetrū acatha lecticū cōstans dactylo et spōdeovel trocheo.vt Sancte iohannes. Et apud oratiū terruit vrbē. Huius carminis mensura hec est: Sancteio.hānes. Et hic q̄dē versus post tres saphicos apponitur quēadmodum fere oēs fecisse notaui. Dactylicū faleutium seu archilociū:censura buccolica et tribꝰ trocheis ꝓstans. Ad hunc modū Oratiꝰ. Soluit acris hyems grata viceveris z fauonij. Et apō Boetiū. Quam varīis terras aīalia pmeāt figuris. Aō hoc mō scandes Soluituracris.hiemsgratauice.verisetfa.uonij. Dactylicū archilociuz seu colophoniū acathalecticū ex pēthimemeri iābica z trib² trocheis apud. Oratiū. Trahuntq̄ siccas machine carina. Jdē q̄q̄ fit ex puris dactylis. vt apud Boe. Lumībus prior redijt vigor. Aō genus alchinaniū perottꝰ appellauit. Illud sic metieris. Trahūtq̄ siccas z ihac syllaba finit pēthimemerꝭ iābica. Deiñ sequūt trochei tres hoc mō. Machi.neca.rinas.inter q̄s tñ spondeus locum hz postremū sic. Lumi.busq̄pri.orredi.ituigor. Dactylicū archilocium dimetrū ypercathalecticum.hoc est cui insunt dactili duo: z syllaba vna. Ora. Arborib² q̄ come recipit tñ tribrachū vltio loco. Ora. Que dederis aio. Sic enī mensurabis. Quededе.risani.mo:q̄ syllaba superest. Dactylicū archilociū tetrametrū cathalecticū duobus primis pedib² dactylū vel spondeū recipiēs:tertio dactylū z quarto spōdeū Severinꝰ boetiꝰ. Si vis celsi iura tonātis. Ad hunc modū scandes. Sivis.celsi.iurato.nantis. Dactylicū gliconiū:cuiꝰ primꝰ pes est spondeus reliqui dactyli duo. Oratiꝰ. Miles te duce gesserat. Nisi ex duobus dactylis coryambum et pyrhicium feceris hoc modo. Miles.teducegesserat. Sed comminus eius mensura fit hoc more Miles te duce gesserat. Dactylicum alchinanium fasilicum tetrametrum acathalecticū in quo priores pedes dactylos.vel spōdeos tris cū dactylo vel spōdeo vltio iuenies: Ora.aut ephesum binaris ve corithi. Jd scādes sic. Autephe.sūbina.risueco.rithi. Dactylicū alchinaniū tetrametruz ypcathalecticū constans penthimemeri dactylica. Eius pedes sunt spondeus vel trocheus deinde dactylus postq̄ superest syllaba īde dactylus vltio loco est trocheus vl spōdeꝰ

Boetius. Heu q̄ precipiti mersa profundo. Ad hunc modū scandes: Heu q̄ precipi.ti.mersapro fundo. Dactylicū alchinaniū trimetrū ypercathaleticū: qđ dactili duo et spōdeus cū vna syllaba cōstituūt Boeti⁹. Dē hoim genus in terris. Cui⁹ scansio est hmōi. Omnomi. nungen⁹. inter.ris. Dactilicū alchaicū laogedicū tetrametrū catha leticū: hūs penthimemerī iambicā. i: iambos duos et syllabā et dac tilos duos. Ora. vides vt alta stet niue candidū. Sic scādes vides vtal.ta.stetniue.cādidū: Dactilicū faleuciū pēthimetrū eudocilicū ex spōdeo dactyloq̄: t tribus trocheis ꝓstans. Boeti⁹ Quisquis cō posito seren⁹ euo. sic pones in nūeros. Quisqs composi.tose.ren⁹ euo. Dactilicū feretraciū acathalecticū: ex spōdeo dactilo et tro cheo ꝓstitutū. Ora. Grato pyrrha sub antro. Boetius. Pōt⁹ versat arenas. t. hmōi Pōt⁹. versatas renas. Dactilicū ythiphallicuz te trametrū. acathaleticū: in quo fluūt dactili tres: t pyrrhici⁹ vl̄ iāb⁹ Boetius. Qui serere ingenuū volet agrum Et mēsurat ad hunc mo dum. Quisere. ringenu. um volet agrum. ¶ De iambicis versibus

Iambicus versus is optim⁹ est t īteger q̄ solis iābis ince dit. Recipit tñ sepe (vt i nostris auctorib⁹ videri lz) cū iā bo spōdeū t pyrrhicū. Recipit etiā in penultīo trocheū: qđ cū facit legē ptērit iābici carminis: t vocat scazon. i. claudū. apud veteres comicos t tragedos dactilū anape stū t chorīū suscipiebat sed hic iā diu exoleuit. Nā subiectis tm iābi cis gñib⁹ vsos fuisse legim⁹ q̄s habem⁹ auctores. Est enī qđā iābi cū dimetrū alchaicū siue archilociū ypercathalecticū: cui⁹ ꝑm⁹ pes spō de⁹ ēvl̄ iāb⁹ scđus iābus terti⁹ spōde⁹ vl̄ iāb⁹: postremus iābus vel pyrrhicius cū syllaba hoc modo apud. Oratiū. Silue laborātes ge lucq̄ hoc enī more scanditur. Silue. labo. rātes. gelu. q̄. hoc enī q̄ re dundat. Jābicum yponactiū trimetrū cathalecticū endecasyllabū qđ senariū iambicum colophon. brachicatalecticū appellat prisci anus de duodecim metris virgilij. Cōstat aūt iambis quiq̄ et sylla ba que simul vndecim syllabas faciunt tertiū tñ t quintū locum ven dicat interdum spondeus. Oratius. Mea renidet in domo lacunar Qđ sit in pedes statues. Mea. reni. detin. domo. lacu. nar. Jābicū yponactiū trimetrū acathalecticuz sex iambis fluens: sed imparib⁹ locis recipit spondeū. Jmpares aūt locos decimus primum: tertiū et quintum. Oratius. Jbis liburnis inter alta nauiū. Sic enī pedes numerabis. Jbis. libur. ni. sinteral. tana. uium. Jābicū dimetruz archilocium acathalecticū: quod iambis quattuor constat spondeū tamen admittit locis imparibus. Oratius. Amice propugnacula. Scāditur hoc modo. Ami. cepro. pugna. cula. Ad quē modū cōstat hymni. Prio dierū oim. Veni creator spūs Jam lucis orto sydere.

Eterne rerũ conditor. Cõditor alme syderũ. A solis ortu cardie. ꝛ. Hostes herodes impie. Jãbicũ dimetrũ archilociũ cathalecticũ constãs amphibracho ex duobus iambis siue spõdeo. Orati⁹. Non ebur neq; aureũ. Quẽ versum sic in pedes locabis: Nonebur. neq;. rerum. Jãbicũ anacreontiũ dimetrũ cathalecticũ. In quo sunt spõdeus vel iãbus terti⁹ iãbus: deinde supest syllaba. Boeti⁹. Quisq; volet pennẽ. Jd scãde sit. Quisq; volet. peren. nem. ¶ Jambicũ archilociũ trimetrũ acathalecticũ. Impibus locis spõdeũ atq; interduz anapestũ: in fine pyrbiciũ vel spõdeũ recipiẽs. Boeti⁹. Quicunq; sola mẽte p̃cipiti petit. Orati⁹. Suis et ipsa roma virib⁹ ruit Sic in pedes statuitur. Suis. etip. saro. maui. ribus. ruit. Jambicuz anacreontium dimetruz cathalecticũ. Ꝺ anapesto ꝛ duob⁹ iãbis pgit et syllaba. Boeti⁹. Habet hoc voluptas oñis. Eius metri hec mẽsura est. Habethoc. volup. tasom. nis. ¶ Jãbicum archilociũ dimetrum acathalecticũ ꝓstãs spõdeo iãbo spõdeo item ꝛ pyrbicio. Oratius Abducit ignorãtia. Scande abdu. citi. gnorã. tia. ¶ Jambicuz saphicum acathelecticũ: ex pentimemeri heroica et iãbis quattuor cõstitutum. Ora. Scribere versiculos amore pculsuz grauí Scãde. Scribere versicu. los. Hic enim finit penthimemeris. Deĩde sequũtur iambi amore. p. culsum. grauí. Sed attẽde qm̃ spõdeũ recipit iãbi loco. ¶ Jambicũ dimetrum archilocuz cathalecticũ. duobus iãbis et pẽthimemeri heroica. duob⁹ deinde dactilis cõstans et syllaba superãte. Ora. Aiuesq; ducũt iouẽ nunc mare nunc silue. Quod hec exẽplo scãdes. Aiues q;du. cũtio. uem. nũc mare nũc silue. Ubi diligẽtius vide vltimũ dactyluz: nuncsilu: appime licẽter esse positum. Nam silue trisillabuz fecit. Ora. Ꝺ priscianus ꝛ post eũ. Tortelius affirmant.

De anapesticis.

Anapesticorũ duo tm̃ gña apud nostros auctores iuenim⁹ Primuz est anapesticũ pindaricum dimetrũ acathalectiũ constãs spõdeo: anapesto: dactylo et spondeo siue trocheo Recipit tamẽ nõnunq; pceleumaticũ. Boetius. O stelliferi conditor orbis: Scande. Ostel. liferi. conditor orbis. Alterũ est anapesticum pthemiacum dimetruz cathalecticũ in q̃ primus pes est sponde⁹: deinde anapesti duo: atq; supereſt syllaba. Boe. felix nium prior etas. Scãde felix nimium prioze etas.

De corybanticis.

Corybanici carminis quinq; gña auctores nostri suis exemplis notauere. Primuz est corybicum asclepiadeuz tetrametrum spõdeo duobus corybanbis ꝛ pyrbicio cõstans. Seneca in hercule furẽte. O fortuna viris iuida fortib⁹. Et apud. Oratium. Mecenas atauis edite regib⁹. Scio tñ quosdã aliter scãdere vt spondeũ primo: deinde corybambos duos: ꝛ postremo pyrbiciuz

locent. Quod fieri posse scāsio ipsa manifestat. Item Exegi monumentum ere perenni⁹. Item. Donarē pateras ꝛc. Et in sacris. Sanctorum meritis inclita gaudia. diui. Ambrosij opus: In quo peon: quartus reperit Scande. Sācto. rummeritis. inclita gau. dia. Quo numeros is q̄ de diua eukaristia hūc hymnū· Sacris sollēnis iūcta sint gaudia scripsit: cecinisse se putauit syllabas tm̄ nō numeros seruans. ¶ Secundū coryambicum gliconium trimetruz quod vnum tm̄ coryambū admittit. Ora. Sic te diua potēs cypri. Sed loco coryambi recipit molosum. Seneca in layo. Tēperē zephiro leui. Vela ne presse graui. Scāde. Sēpe. rēzephiro. leui. Vela. nepresse gui Nepresse enī est molosus q̄ ex trib⁹ lōgis fit ¶ Tertiū coryambicū monometrum aristophaniū: coryābo et bachio cōstās. Ora. Lydia dic per oēs. Scāde. Lydiadic. peroēs. ¶ Quartū coryambicū pen thametrū alchiacuz: spōdeo vno coryābicis trib⁹ et vltio pyrhicio constās. Ora. Tu ne q̄sieris scire nefas quē michi quē tibi. Itē idez cra. vitepri⁹. seuerisar. borē. ¶ Quintuz coriābicū saphicū constās trocheo: spondeo. duobus coriābis z bachio. Ora. Te deos oro sybarim cur ꝓperas amando. Scande. Tede oso. rosybarim. curpro⁊ peras. amando. ¶ De yonicis et minori.

Mo tm̄ gñe yonicoꝝ a minori latini auctores q̄s legimus vsi sūt. Id appellat yonicū saphicū a minori. trimetrū achata⁊ lecticū: hoc est tribus yonicis a minori ꝯstās. Ora. Miseraꝝ est nec a mori dare ludo hoc mō scādit. Miserarest. necamori. dareludū. Est itē gen⁹ vnū metri. yonici a maiore cui⁹ exēplū nō hēo: nec a diome de positū est nec iuniores ei⁹ memisse cōperio. De trochaicis.

Rochaicū genus est in nostris auctoribus bipartitū. Unū alchimaniū dimetruz acathalecticū. Boeti⁹. Quos vides sedere celso. In quo locis iparibus troche ū tibrachū z dactylum iuenies: parib⁹ trocheū et anapestū. Scāde. Quosui. desse dere. celso. ¶ Alteꝝ est trochaicū pheretraciū. Boe. Solij culmine reges: anapesto: dactylo et trocheo: vel spondeo constans: ad hunc modum. Solij culmine. reges. ¶ De itermixtis gñibus.

Et pterea nō ignorandū metra int se pmixta eē nōnūq̄: z iñ noia sortiri. Dō enī vnisorme ē et puꝝ monocolos appellat quale ē buccolicū z reliqua opa virgilij. Ex duob⁹ gñib⁹ mixtū dico los distrophos vocat. i. cū post duos dissimiles versus ad primū fit cōuersio. Quale est illō. Ora. Mater seua libidinū.. Et epistole oēs nasonis. Dicolō tetrastrophō dicem⁹ si post tres eiusdē gñis vers⁹ et q̄rtū alteri⁹ mōi ad primū accedem⁹. vt est illō. Oratianū Mercuri facunde nepos athlantis. Et illud eiusdem. Integer eui sceleris⁊

q̄ purus. Si vero post versus tris diuersi gñis ad p̄mū cōuertemur tricolos tetra stophos erit. Quo gñe est illa oratij oda. Dyanā tene re dicite virgies Itē alie ꝯplures quas attēt⁹ lector facile puidebit

His supra positis versuuz gñibus vbi sunt latini cōiores auctores. In q̄bus pdicēdis si q̄s illos studebit imitari iuenietinsup quasdā formas cōmiscēdi iuicē pedes aut i vnū eūdēq̄ versū singulas oīois ptes ꝯgerēdi seu mediū finēq̄ simili desinētia ꝯcludēdi q̄mod⁹ leonin⁹ appellat Et q̄ huiusmōi sūt versus: a q̄busdā theretes vocant. vt Quicq̄d for mosū mūd⁹ gerit aut p̄ciosū. Floris hz morē cui dat natura colorē. Sunt p̄terea q̄ sine vlla cōiunctōe copulati dicunt iniūges Qualis est hic. Tectū augustū ingēs centū sublime colūnis Itē Vir. in. iiij. georgi. Irrūpunt portis ꝯcurritur ethere in alto Fit sonit⁹ magnū mixte glomerent in orbē. Sūt q̄ fragosa et exultabūda enūciatione tonāt: et hi sonori dicūtur: vt At tuba terribili sonitu ꝑcul ere sonoꝛ ro. Increpuit. Sed eā varietatē seorsum distinguere iō noluim⁹: q̄ res ipsa: tū oculis: tū aurib⁹ et videri ꝛ audiri facillie pōt. Cōtēptui certe nobis fuerūt nescio q̄ versus quos ociosi et stertētes ad focuz quidā ineptissime finxerūt· Laudatos: cathenatos. crucesignatos. Et q̄s nō sine cachīno scribimus tūbellarios titubātes: secretarios saltatellos. ꝛ alterutratos: dignissimā suis laudatoribus turbā. De quibus oībus (sunt enim permulti alij.) duos tm̄. Tumbellarios: et crucesignatos ad exemplū vitande ineptitudinis causa referemus. Tumbellarios dicunt huiusce forme numeros. Anglia: flādria: flo rida: frācia: nescia fraudis. Possidet hec tria premia: predia: prelia laudis Crucesignatos appellant hos versus.

Virgo parens christi consistens inuiolata.
Tu michi pergrata summa bonitate dedisti

Addo aliud itez nō vsq̄ qua q̄ spnendū. Ignis edax: et flāma voꝛax mea destituere. Mūmus emax animusq̄ sagax ea restituere. Hō genus vt imitet positum esse nolim. Est enī lasciuū et ioculatoꝛium Vno tm̄ in eam formā ꝑplato distico satiabit auditoꝛ. Si erūt forte: vt scimus plerosq̄: quibus ista placebūt: ijs illa ipsa exempla dicta esse existimēt: nobis anilia putātur. Nemo igitur nobis insultet sirē perparum vtilē: insulsam: ridiculam: preceptu facillimā cōsulto nō scripsimus. Nam ꝑsuasuz tenem⁹ multū scolasticis obesse dum artē aliquā minutissimis preceptiūculis disptitā legūt primū q̄ litteris ipsis confidentes inueniendis rebus negligētius animū intendunt deinde lectionis muptiplicitate vexati minime valent memoria. Quas resvt maxime euitaremus: studuimus esse breuissimi.

Finis artis versificatorie. Roberti gaguini.

Tabula rubricarum libri primi.

Prohemium
De nomine et diffinitione metri.
De numero litterarum
De nominibus litterarum
De semiuocalibus
De mutis
De liquidis
Quare singule lre cõsiderãde sunt.
De syllabis
De quãtitate syllabarum in gñali.
De ancipitibus syllabis
Alia de quãtitate syllabarum pre-
ceptio.
De i. in compositis dictionibus
Annotatio de propriis nominib⁹.
Epylogus
De a in primis syllabis producta
De a in primis syllabis correpta
De a in mediis syllabis producta.
De a in mediis syllabis correpta
De a in vltimis syllabis
De e in primis syllabis producta
De e in primis syllabis correpta
De e in mediis syllabis producta.
De e in mediis syllabis correpta
De e in vltimis syllabis
De i in primis syllabis producta
De i in primis syllabis correpta
De i in mediis syllabis producta.
De i in mediis syllabis correpta
De i in vltimis syllabis
De o in primis syllabis producta:
De o in primis syllabis correpta
De o in mediis syllabis producta
De o in mediis syllabis correpta
De o in vltimis syllabis
De u in primis syllabis producta
De u in primis syllabis correpta
De u in mediis syllabis producta.
De u in mediis syllabis correpta
De u in vltimis syllabis
De consonantibus ad finem dictio
num positis

Tabula libri scõi de pedibus

Quid sit pes
De pedibus dissillabis
De trissillabis
De quadrissillabis
De cuiusq; pedis origine
Qõ ad cõficiendos versus nõ inuti
lis est musices cognitio
De licentia poetica
De licẽtia innouãdarũ syllabarum
De innouandis dictionibus
De oratione
De commutatione vocabulorum
per omnes orationis partes
De elipsi atq; sinalipha

Tabula tertij libri

De generibus metrorum
De metroꝝ generali appellatione.
De alia metri appellatione
De alio metrorũ nomine
De attributis metri
De metrorum generibus in' specia
li et primo de heroico
De elegiaco.
De lyricis versibus ꝛ primo
dactylico penthametro saphico et
aliis multis
De iambicis versibus et eorum va
rietate
De anapesticis.
De coryambicis
De ionicis a minori:
De ionicis a maiori
De trochaicis
De intermixtis generibus
Peroratio et finis operis.

Finis tabule.

¶ Eiusdē Roberti gaguini apud Cordubā febre grauiter egro tantis: ad dñi saluatoris matrē Ofo cū aliis ꝗbusdā epigrāmatibus.

Si tento infelix: et crimine sordibus aures
Nunc pulsare tuas: nimium seu vrgere querendo
Da veniam algenti diuum clementia: nobis
Te dedit antidotum querende (virgo) salutis.
Tu gemitus: tu vota: preces: suspiria: fletus:
Innata pietate leuas. te semper egentem
Uberiore sinu populum curasse: fides est.
In tua nunc igitur admitte sacraria mater
Egroti lachrymas moueat te languor iniquus
Quem tremulo induxit exardens corpore febris
Iam carne exesa pellis rugatur et ipsis
Ossibus exile vix prebet pendula tegmen
En dolor articulos (contractis nexibus) arctos
Pandit. et obtusi fugiunt introrsus ocelli
Ipsa etiam facies sectatur imagine laruas.
Officioq; vocant titubantia frigore membra
Semianimum fulcro decumbit inutile corpus
Nec baculo sustante capit natura iuuamen
Sola subest vacuo mens pectore: nescia siue
Deserat exangues: vel adhuc suffulciat artus
Sic ne sub extremo voluisti sole Robertum
(O totiens miserata parens) occumbere: quisnam
Posteriora feret morienti verba salutis
Quis funus ducet: quis condet inane cadauer
Busto: et tristem aiam mandabit in astra vocari.
O si inter dulces: si fidos inter amicos
Pauca sub egressu licuisset non voluere
Fata nec inflexe parce voluere recedam
Incuratus: egens supremum affantis amici
Tandemq; im placida humabor tellure: perennis
Incola celtiberum nulli memorandus. Abito
O infelix anima pereuntem hispania molem
Seruet: obtritum iam deuoret horrida corpus.
Sed prestet (famuli) cineres dispergier austris
Sed mandare freto: perennis velocibus illis
Per iuga pyrenei referent fortasse coactos
Belgarum in sedes: vel pontis seuior vnda
Asseris obsequio notam ructabit in algam.
Proderit occiduos quocunq; euadere manes.
Tu ne ergo inflexa mater mitissima: mater

Spectare hoc poteris:multum vocitata:refelles
Vota precantis opem:dubio iam funere:claudes
Hei gremium misero:claudes precordia seruo
Exitium patienti:Tu quondam vltro solebas
Ferre manum:releuare pios miserarier egris.
Quid nunc lenta gradum differs:Quid tardius audis:
Supplicis egroti miserandos cuicz precatus:
Si forte ob noxam veniam aut dignare vocantem:
Atcz ideo immeritis precibus non annuis:assit
Libera que semper patuit miseratio.que tot
Vel culpa implicitos materna sponte leuauit.
Si meritos tantum quanta est clementia:quantus
Vulcati dulcoris honos:Tum viscera nudas:
Dulcia tum expandis:tum porrigis vbera.si cui
Post scelus admissum redeunti protinus astas:
Non planctu emollita pio.Quis grata putabit
Que fletu expresses:magni est quodcunqz gemendo
Torseris.Exurge non ficta precamina:sano
Corde damus morimur.Potes o medicina dolenti
Non prestare manum:Expectas fortasse querelis
Cessisse algentem.Jam desino.nec queror vltra.
At tua per gnati morientis vulnera:per qz
Virgo tuum nulla violatuz sorde pudorem.
Perqz tibi assuetum miserandi(femina)morem.
(Dum viuacis adhuc trepidant spiracula fibre)
Ocius accedas.dextram susterne labanti.
Da reditum in patriam.Da visere rursus amatos
Vt meipsum quondam socios quondamqz sodales:
Pronus in ede sacra celebrarunt quam tibi franci
Leticie titulo numen venerabor et aras
Ipse ego fulgenti mater face casta litabo.
Exsoluam et gnato diu libamen honoris.

¶Cristoforo gaguino fratri de tribus vijs humane vite:carmē saphicū adonium.

Vt viam tuto properes salutis: Spes et habendi.
Semitas(frater)meditare vite Nulla ibi menti requies auare.
Itur hac celo.tellique deorsum frauſ:dol⁹:liuor.labor:ztirānis
Infera pandunt. Sauciāt pūctī;cruciātqz semp
Asperāt sūmā scopuli frequētes Hac subeuntem.
Hic furens ardor nimij decoris: Se supferr: comites perosus
Et pauor torquet subitus ruine: Diceret forsan superis duellū:

Tolleret celos raperet tribunal
Ambitus vrens
Nocce progressu videas ruisse
Cesarem quondā medio senatu
Vrbium fastus populos feroces
Regna tyrannos.
Ruppibus nixas quatit aura pīn⁹
Et sua turres grauitate nutant
Fertur t preceps violentus ardor
Imperitandi.
Alteram nolim timidus sequaris.
Que focū asseruat fugitās laboris:
Gelitum votis meditans cibari
Deside voto.
Beluis certe nichil ipsa differt
Nec quidē pbris vacat aut reatu
Pregrauat corpus sopor igneasq3
Ocia mentes.
Blāda vel pigrum stimulat libido
Vel dicax fedo vomit ore pbrum
Vel dolū versat: vel iners cibatu
Stertat in vmbra.
Non foro natus nec agris colēdis
Nec procul tecto iaculum vibrare
Consulit nunq3 patrie labanti
Sed nec amicis:
Se terit tanq3 calibem senecta
Aduenit terris migrat inde totus
Ceu pecus diue rationis expers
Nescia fame.
Perdidit fasces pyrus ille ductor
Incumbens molli gremio puelle.
Et grauileto didicit laborem
Sardanapallus
Profuit nulli residem fuisse.

Uiluit semper tremebūda virtus
Cum domi segnis peragit fluētis
Secula vite.
Ergo nec celso rapias honores
Desidem nec te videat caminus
Ultima hec sūt quibus abstinebit
Prescia virtus.
Cautior factus scelerum periclis:
Peruides quid sit via recta frater
Terror est nullus mediam tenēti:
Culpa nec error.
Hec tibi curas adimet nocentes
Afferet menti solidam quietem
Hec frequens votis humilis verek
Templa deumq3.
Querit et vite miseretur egris
Admonet fontes fouet⁊ pusillos
Patrie seruit: socios honorat.
Curat amicos.
Prospis non se nec honore tollit:
Nec malam sortē lacrimosa luget
Prestet in semet meditata longe
Temporis iras.
Horridam dices aditu q illic
Dura paupertas vigil elaborat
Et sequas veri macies seuera
Dux sit eunti.
Inde si transis: nimium suaues
Fert iter fructus quibus assuetus
Despues mundi fluidos nitores
Serta choreas.
Hac fides robur tulit: et decorem
Hac polum multi rapuere fortes:
Hac precor frater monitus subito
Dum valet etas.

¶ De natiuitate nostri saluatoris.

Nec limum aut cinres spiracula sumere vite:
Miror ades maius fit nichil omnipotens.
Quem non astra ferunt: nec pontus: ne capit ether.
Signato exibuit ventre maria deum.
Uita: vigor rerum: specioli gloria mundi:
Femineo obsequio carne volutus eget.

Natus inops vagit pannosus ab vbere pendet:
Pendit et edicto cesaris era nouo.
Cur sic diuinis tribuent humana decorem:
Efficiet liquidum densior vmbra polum:
Sic tulit infelix miserandi noxa parentis
Quem tamen vt redimat:fit deus auctor homo.
Ille deo tumidus sprezuit parere iubenti.
Hic rerum princeps paret et obsequitur.
Se super elatus ruit ille:ruere sequaces:
Per fenum:et stipulas hic rapit astra cruce
Sic longe aduersa posita est ad vulnera cura:
Et censere humiles parua decere pios.

De eo quod scriptum est. Mulier amicta sole:
Et luna sub pedibus eius.

Est visa in terris celesti semine feta
Virgo nec effregit viscera casta pudor
Hanc circumirradians vestibat lumine phebus:
Subter erat teneros clara dyana pedes
Stella coronabat roseos bissena capillos:
Nigra tenebrarum nubila discutiens.
Hanc possis vere christi dixisse parentem
Nam virtutis habet omne Maria iubar.

Ad dominum Johannem de beauuoir
Andegauensen episcopum.

Credita multa prius que de te magna ferebant
Andegaue pater cernimus aucta nimis.
Antique hystorie et rerum prediues abundas:
Et grauiter dictis que iacuere leuas.
Ecce tibi Roma cedet superata loquendo:
Vel genitus maia cesserit ille tibi.
Perge decus lygeris:conscendes sydera fama.
Et fato ereptus:stabis in ore virum.

¶ Instituta venalis alloquitur emptorem.

Quisquis ades legum casto peuentus amore
Quisq; optas maneat nupta pudica domi.
Me longe connubio:generoso patre puellam
Parvula sum:et gnata Justiniana vocor.
Multa meus genitor ad dotem predia gnate
Contulit:et genero precumulauit opes.
Est reuelare meum quid legum nomina signent.
Quid plebs :imperium:rexq; senatus agat.
Quecq; vetuta libris iussere volumina priscis:

Hec ſuper effuſo porto refuſa ſinu.
Fida comes ſi vis: ſi vis ſeruabo penates:
Nil erit in nobis quod muliebre vomas.
En iam pre foribus extruſa et nubilis aſſum:
Ex pacto ſi quis forte maritus erit.
Me paruo abduces paruo nutribis amatam.
Cuius ab vberibus lac tibi melq; fluat:

¶ Verſus hi quemdam illiberalem alloquũtur:

Si nimis audaci pulſamus limina fronte:
Parce nec in ſeruos aſperiora refer.
A foribus ſepe non exauditus abiuit:
Qui modo te noſter auctor adire iubet.
Nunc forte anguſtia patuit: dum ianua nobis
Vix ſupereſt preſſis poſte reuulſa toga.
Si placet admiſſos breuiter commiſſa loquemur.
Sin contra: eſt vetitis fas remeare domum.

¶ Ad quendam qui de amore hoc
diſtichon ſpargebat in vulgus:

Neſcio quid ſit amor. nec amo. nec amor. nec amaui.
Sed ſcio ſi quis amat. vtitur igne graui.

¶ Reſponſio per contrarium.

Expertus didiſci quid amor ſit. ſemper amaui.
Et michi blandus amor: blandior vſq; fuit:
Uror et ipſe volo nec amoris flumina deſunt.
Que ſuaues flammas ymbre rigent placido.

¶ De cerea lucerna bicolori.

Diſcolor hec lampas rubro pretendit amorem.
Pretendit candor integritate fidem.
Hec virtus animo in forti ſi bina manebit
Surget ad ethereos ſplandida flamma choros.

¶ De eadam

Cereus vt late flammis et luce coruſcat.
Sic opere et meritis inclita vita nitet

Ad iohannem ſautetum theologum doctoctorem.

Garrula cum nuper Sautetum fama referret:
Se tandem in noſtros contulit ampla lares.
Non qualis bauio ſed maxima quanta ſophocli
Uerſibus excelſis clara perenne volat:
Me pudor inuaſit: q; q̃ vicina ſonabant.
Uix michi ſurda ſtro noſcere muſa dabat.
Sed neq; theologum fidei quem feruor adurit
Audieram aonijs velle coire choris
Ibo inquã: et plenum venerabor apolline vatem.

Gallia quo ligures vincat:et Ausonios:
Gratulor ergo tibi musis dilecte poeta
Quem numeris clarum clyo canora facit.
Sed quo semper eas felici carmine maior:
Dic que meonidem patria certa tulit:

Responsio per Sautetum:

Scotus aquinatem non tanto pulsat achille:
Sautetum quanto magne gaguine feris:
Diuinos latices sancto sub principe thoma
Haurio.quos reliquis fundere mente sedet.
Pyerius calor ipse meum non contigit vnq̃
Pectus adest nulla musa vocata michi
Sautetum placidus nunq̃ cognouit apollo.
Promere tam villam barbariemq̃ pudet
Te lepos ipse aluit:tibi nupsit summa poesis:
Sat michi sit ferule supposuisse manum.
Dum thomam relego:dum nescio prorsus homerum:
Que sit meonidis patria certa petis:
Quod petis hoc nosti varios sibi sors dedit ortus
Hunc̃q refert ciuem grecia tota suum.

Ad eundem.

Jre meo petro dicturi ex corde salutem.
Petro cui diuus carmen apollo dedit.
Nec tenuis pudeat vestitos forte togelle.
Cum nulla est sordes:vel caro nuda placet.
Cudimus hec raptim votum incendente maria:
Currite lux celo promicat ite citi:

A diuinam matrem saluatoris

Virgo cui tellus:cui ponthus seruit:et ether.
Da stabilem sine labe animum.da corpus opimis
Viribus integrum:patiens algoris et estus.
Cetera que fluitant vario discrimine sortis
Et labor:et cura et solers industria queret.

Ad petrum bury canonicum Ambia-
nensem carmen asclepiadeum.

Quid te versiculis vt queo mollibus
Hunc̃q promoueo:sed tacitus siles.
Et tantum auribus.et iudice corculo
Appendis numeros leues:
Censen nos paribus ludere fistulis
Illi qua celebris mintius intonat:
Non saxis canimus:nec trahimus feras

Sed te pyersum seuem:
Te miris superos nysa canorsbus
Et vidit satyros flectere suauiter
Et me sepe lyra:dum resident sopor
Ultro comiter excitas:
Nunc pulsus resona vel michi tardulo:
Si post letus ager temperet estibus:
Proludes calamo tutior ad gregem
Equum postulare mi petre

¶ Johanni Andree ferabos poete laureato

Magna repromittis celesti voce iohannes.
Unde queant lingue peregre culta loqui.
Sic potuit siluas duris cum cantibus orpheus:
Infernúq; iouem flectere carminibus
Ast oscam ingenue nullo blandimine verum.
Nostrates spernunt nestoris ore trahi.
Sunt nuge quecunq; maro:quecunq; beatus
Dixerit orator sit licet Isocrates
Ingenium fateor est illis quale per orbem
Non aliud forsan celsius inuenias
Sed lingue et verbi tantum modulamina curant.
Quatinus ad scoti scripta legenda sat est
Si quis aquas elyconis amat vel numina rident:
Leserit ille fidem quem iuuat illa sequi
Et quos principio tibi spectas esse fauentes:
Protinus ad summum tertia lux abiget
Difficile ingreditur regina oratio mentem
Uestibulo cuius nulla thalia sedet.
Hinc probata mãmis lalasse rudimina rhetor.
Quem bene dicturum glozia celsa manet
Haud tamen idcirco frustra per pulpita cantas
Unus et alter erit quem tua scita trahant
Et iam post latio tibi partam carmine famam
Hominis ipsa tui gallia testis erit
Te quoq; (ni pudeat gallo cantarier ore)
Dum vita extabit versibus ipse canam

¶ Dñicus Mancinus Roberto gaguino. S. D:

Cedua silua michi surgit sed acuta bipennis.
Est tibi tum dure falcis acumen habes
Si stipes peccat:dura concide bipenni.
Si fruticant rami:falce secare velis
Stipes erit totus si non placet ipse reuulsus
Nec sine de ramis luxuriare comas

¶Idem ad eundem

Digna tuo ferro vereor sit silua recidi
Sed potius flammis illa abolenda tuis
Aut ioue sub pluuio ne sit compulosa natare
Inscia: que flammas semper et odit aquas
Te vulcane precor: precor ut tua numina tethis
Ut silue parcas arboribusq3 meis.
Si tamen ipse furor cogit scitote q3 vna
Si per vos pereat altera silua subit

¶Ad dominicum Mancinum responsio.

Ignibus: aut rapido ne mandes flumine mergi
Que mancine facis carmina digna ioue
Amphyona ferunt thebarum menia cantu
Et silices duras exagitasse lyra
Numina sic potis es vel tetros flectere manes:
Tam purum et dulce conficis arte melos
Non ergo audebo seua temerare bipenni
Quos deceat lucos religione coli
Se tollant potius letis ad sydera ramis
Atq3 bis ydeum cedat et omne nemus
Hic satyri ludant et tangant plectra napee
Delius arguto pollice carmen agat
Sic me (crede) tui versus dominice leuarum:
Ut solet egrotos dum venit alma salus.

¶Ad diuam Mariam saluatoris matrem:

Non satis audenter tibi virgo nesci a sordis
Sordidus ipse malis debita vota fero
Sed me sumpta salus euicto funere: cogit
Te benefactricem laudis honore sequi
Decumbebat iners tremulo spiramine corpus.
Atq3 effeta caro mortis agebat iter.
Tu precibus clamata meis: tu virgo benigna
Protinus ad robur languida membra vocas
Hac ope defensus grates et munera pono
Atq3 aram et numen pronus adoro tuum
Tu posthac si morbus erit: festino medetor.
Ne cum carne ruat mens superata malis

¶Adolescens senem alloquitur.

Dic venerande senex: humanum viuere quid sit.

¶Senis responsio

Transitus in mortem: cure: plenusq3 laboris.
Risoletur amor: spesq3: fidesq3 dei.

¶Gaguini sic finit opus:
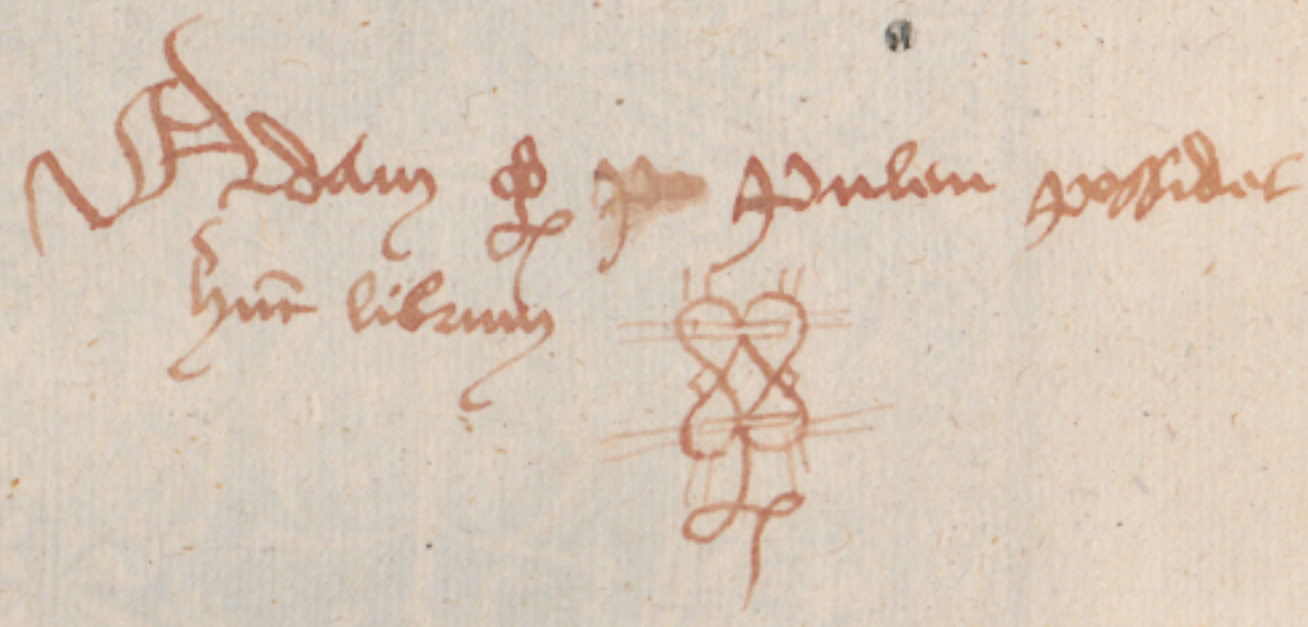
BIBLIOTHEQUE SAINTE GENEVIEVE